

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar
Year: 5 - Number: 16, p. 279-303, Summer 2021

Covid-19 Pandemi Sürecinde Eğitim Bilişim Ağı(EBA) Üzerinden Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Uygulamasına İlişkin İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Görüşleri

Opinions of Primary School Administrators and Teachers on the Distance Education Application Conducted over the Education Information Network (EBA) during the Covid-19 Pandemic Process

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.885885>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
24.02.2021

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
29.06.2021

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.06.2021

Asya Studies

Erdem Can
Akdeniz Üniversitesi, Eğitim
Bilimleri Enstitüsü,
e-can0711@hotmail.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0002-0586-3847>

İlhan Günbayı
Akdeniz Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
igunbayi@akdeniz.edu.tr

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0001-7139-0200>

Öz

Toplumu meydana getiren bireylerin hızla gelişen çağın ihtiyaçları doğrultusunda nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi sunulan eğitime bağlıdır. Tüm dünyayı saran Covid-19 salgının Türkiye’de de baş göstermesi üzerine okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Ülkemizde yüz yüze eğitimden uzak kalan öğrencilerin eğitim gereksinimlerini karşılamak amacıyla uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Uzaktan eğitimin, öğrenci ve öğretmeni eğitim sürecinde aksaklıklara meydan vermeden birleştirmesi ve süreçten uzaklaştırmaması gerekmektedir. Örgün eğitime ara verilmesi ve eğitimin tümü ile uzaktan eğitime dönüşmesi durumu eğitim sistemine yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu nedenle Uzaktan Eğitim Uygulamalarının iyileştirilmesi ve etkin hale getirilmesi için daha fazla araştırma gerekmektedir. Bu araştırma ile EBA üzerinden gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin yönetici ve öğretmen görüşleri ile değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Araştırmada nitel araştırma etiğine uygun bir şekilde hazırlanmış görüşme formları kullanılarak katılımcıların senkron uzaktan eğitime dair görüşleri alınmış, daha sonra görüşme formları üzerinden fenemoloji yaklaşım ile cevaplar analiz edilmiştir. Araştırma 2020-2021 öğretim yılında Antalya Kemer İlçesinde bulunan İlkokullarda gerçekleşmiştir. Uzaktan eğitim sürecinin olumlu ve olumsuz yönleri yönetici ve öğretmenlerin görüşleri ile ortaya konulmuş olup sürecin eğitimde veli iletişimini arttırdığı görüşü tespit edilmiştir. Bu çalışmanın ortaya koyduğu sonuçlara göre tüm öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine dâhil olamaması ve sistemin başlarda gerekli altyapıya sahip olmaması sorunların başında gelmektedir. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanması için bütün öğrencilere EBA erişiminin sağlanması gerektiği, eğitimcilerin daha fazla hizmet içi eğitimlere alınması gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcıların görüşleri göz önünde bulundurularak uzaktan eğitim sisteminde gerekli alt yapının oluşturulması ve fırsat eşitliğinin sağlanmasıyla eğitim sürecinin okul ve öğrenci başarısını arttıracığı, eğitim gereksinimini karşılayacağı kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, EBA, Eğitim, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşler, Erişim

Abstract

The quality of the individuals who make up the society in line with the needs of the rapidly developing age depends on the education offered. Face-to-face education was suspended in schools after the Covid-19 epidemic, which swept the world, broke out in Turkey as well. In our country, distance education process has been started in order to meet the educational needs of students who are far from face-to-face education. Distance education should unite students and teachers in the education process without causing any disruptions and should not distract them from the process. The suspension of formal education and the transformation of all education into distance education has brought a new dimension to the education system. For this reason, more research is needed to improve and make Distance Education Applications effective. With this research, it is aimed to evaluate the distance education process carried out through EBA with the opinions of administrators and teachers. In the research, the opinions of the participants on synchronous distance education were examined with the phenemology approach, using the interview forms prepared in accordance with the qualitative research ethics. The research was carried out in primary schools in Antalya Kemer in the 2020-2021 academic year. The positive and negative aspects of the distance education process were revealed by the opinions of the administrators and teachers, and it was determined that the process increased the parent communication in education. According to the results of this study, not all students can be involved in the distance education process and the system does not have the necessary infrastructure at the beginning. It was emphasized that EBA access should be provided to all students in order to provide equal opportunities in education, and that educators should be given more in-service training. Considering the opinions of the participants, it was concluded that the education process would increase the success of the school and students and meet the educational needs by establishing the necessary infrastructure in the distance education system and providing equal opportunities.

Keywords: Turkey, EBA, Education, Distanceeducation, Views On Distanceeducation, Access

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Can, E. ve Günbayı, İ. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Eğitim Bilişim Ağı(EBA) Üzerinden Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Uygulamasına İlişkin İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Görüşleri. *Asya Studies - Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(16), 279-303.

Giriş

İletişim, bilgi çağı olarak anılan 21. yüzyılda toplumu meydana getiren bireyler için kaçınılmaz bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu ihtiyaç, teknolojinin gelişimiyle birlikte bilginin sunulması ve alınmasında değişiklikler meydana getirmiştir. İletişimin teknoloji ile buluşmasından ortaya çıkan bilişim teknolojileri eğitim sistemini etkisi altına almıştır. Uydu, fiber optik, televizyon, radyo, bilgisayar, internet ve diğer bilişim teknolojilerindeki gelişmeler eğitimcileri yeni eğitim programları ve öğrenme-öğretme modelleri geliştirmeye yönlendirmiştir. Bunun yanında küresel iletişim ağının gelişmesi eğitim sisteminin yapısını değiştirmiştir. Eğitimde meydana gelen yapısal değişimlerden bir tanesi de uzaktan eğitimidir. Günümüzde hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de teknolojinin kullanımı artmıştır. Teknolojinin iç içe olduğu uzaktan eğitim sistemleriyle öğrenciler ve öğretmenler, dünyanın her yerinden etkili iletişim kurabilmektedirler. “*Uzaktan eğitimin, geleneksel eğitimdeki gibi çift yönlü olabilmesi ve yüz yüze iletişime olanak tanınması için merkezler oluşturulur. Bunların sayesinde öğrencilerin, yaşadıkları ortamda bulunan uzaktan öğretim merkezlerine bağlı donanımlı öğretmenlerle bir araya gelme olanağı oluşturulmaktadır. Video konferans, internet gibi yöntemlerin kullanılmasıyla da yüz yüze iletişim yerini daha çağdaş ve geniş uygulamalara bırakmaktadır* (Halis, 2002: 164).” Uzaktan eğitimin, tüm eğitim kademelerinde sürece uygun bir şekilde hayata geçirilmesi için eğitim bilişim sistemleri çalışmalar başlatmış ve projeler üretilmiştir. Bu projelerin başında FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi ve EBA (Eğitim Bilişim Ağı) gelmektedir. FATİH projesi, her öğrencinin en iyi eğitime sahip olması, en kaliteli eğitim içeriklerine ulaşması ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. FATİH Projesi sayesinde okullardaki sınıflar akıllı tahtalarla buluşturulmuştur. Bilişim teknolojilerinin kullanıldığı bu akıllı tahtalarla öğrencilerin daha fazla görsel unsurlar kullanarak öğrenmeleri amaçlanmış, öğrencilerin bilgiye çeşitli yollarla ulaşması hedeflenmiştir. Eğitimde FATİH Projesinin içerik kısmını oluşturan EBA, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çevrimiçi bir sosyal eğitim platformudur. EBA’ya öğretmenler MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri) bilgileriyle giriş yaparken öğrenciler TC kimlik bilgileri ve öğrenci numaraları ile giriş yapabilmektedir. Eğitim içinde bilişim teknolojilerinin kullanılması “eşzamanlı uzaktan eğitim” modelini ortaya çıkarmıştır. Cumhurbaşkanlığının 22 Mart 2020 tarihli ve 2020/4 sayılı Genelgesi uyarınca dünyada ve ülkemizde yayılım gösteren Covid-19 pandemisinin yayılmasının önlenmesi için uzaktan çalışma esasları belirlenmiştir. Yüz yüze yapılan eğitimin durdurulması ve uzaktan eğitim sürecine geçilmesi yönünde yazılar hazırlanmıştır. 2020-2021 Eğitim Öğretim yılı başlarında uzaktan eğitim sürecine paralel bir şekilde kademeli olarak yüz yüze eğitime geçiş düşünülmüş ve okullarda seyreltilmiş eğitim dönemi adı verilen hibrit eğitim dönemi başlatılmıştır. İlk olarak 31 Ağustos 2020 tarihinde 8. Sınıf öğrencilerinin Destekleme Yetiştirme Kurslarıyla yüz yüze eğitime başlaması kararlaştırıldı. Ardından Eylül ayının 3. Haftası ilköğretim 1. Sınıfların seyreltilmiş olarak ve haftanın belirli günlerinde yüz yüze eğitime başlaması diğer günlerde uzaktan eğitimle eğitim sürecine devam etmesi karara bağlandı. Ekim ayında 1. ve 8. Sınıfların yanında diğer sınıfların da seyreltilmiş olarak yüz yüze eğitime başlaması ancak uzaktan eğitimle desteklenmesi uygun görülmüştür. İlkokullarda Yüz Yüze Eğitimde Uygulanacak Ders Çizelgeleri okullara gönderilmiştir.

İlk uygulaması 1728 yılında posta ile yapılan uzaktan eğitim, günümüzde gelişen bilişim teknolojileri sayesinde daha nitelikli, telekonferans ve internet uygulamaları biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Bu öğrenci ve öğretmenlerin canlı olarak (senkron eğitim) eş zamanlı genel ağda buluşması ile gerçekleşen yeni uzaktan eğitim uygulamaları bilgi teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte günümüzde genel ağ üzerinden kolaylıkla uygulanabilir hale gelmiştir. Uzaktan eğitim sistemleri öğrenciler ve öğretmenlere küresel eğitim ve küresel iletişim imkânı sunmaktadır. Küresel eğitim, öğrencilere uzaktan eğitim ile dünyanın değişik ülkelerinde bulunan üniversitelerin eğitim imkânlarından yararlanma imkânı sunmaktadır. Bireyler, uzaktan eğitim ile lisans ve lisansüstü öğrenimlerini ülkenin ve dünyanın çeşitli üniversitelerinde sürdürebilmektedir. Küresel iletişim ise, dünyanın değişik ülkelerinde yaşayan öğrenciler ve eğitimcilere kendi aralarında etkili iletişim kurma fırsatı sunmaktadır. Böylece uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde birbirlerinden çok uzak ve farklı ortamlarda olan öğretmen ve öğrenciler, kendi aralarında etkili iletişim kurabilmekte ve birbirleri ile bilgi alışverişini yapabilmektedir.

Küresel salgın sürecinde öğretmen ve öğrencinin fiziksel mekân olarak birbirinden ayrı ortamlarda gerçekleştirdiği uzaktan eğitim, öğrencilerin eğitim gereksinimlerini karşılamak üzere alternatif bir yöntem olarak görülmektedir. 2020-2021 Eğitim öğretim yılında yüz yüze eğitim seyreltilmiş ve kademeli olarak başlamış olmakla birlikte uzaktan eğitime de devam edilmiştir. Okullarda sınırlı süre ve günlerde verilen yüz yüze eğitim EBA canlı dersler ve kayıttan takip edilen asenkron eğitim platformu EBA TV ile desteklenmeye çalışılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ve İl Milli Eğitim Müdürlüklerince yapılan bütün çalışmalar Uzaktan Eğitim Sürecinin öğrenci ve öğretmen adına daha verimli geçmesi ve öğrenmenin oluşmasına zemin hazırlaması açısından önemlidir. Uzaktan eğitimin tam anlamıyla başarıya ulaşması uygulamanın kurumsal yapılanma süreci ile doğru orantılıdır. Öğrenciler, uzaktan eğitim sayesinde birbirleriyle ve öğretmenleriyle etkili iletişim kurabilmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitim modeli zorunluluk oluşmadan işlevsel hale

getirilmeli ve gerekli alt yapı oluşturulmalıdır. Uzaktan eğitimin öğrenci ve öğretmeni eğitim sürecinde aksaklıklara meydan vermeden birleştirilmesi ve süreçten uzaklaştırmaması gerekmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitim sürecine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerini ortaya çıkarılacak bir çalışma yapılmıştır.

Problem Cümlesi

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı EBA üzerinden gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamasına ilişkin ilkokullardaki yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

Katılımcılar (öğretmen ve yöneticiler)

1. Uzaktan eğitimi nasıl tanımlamaktadırlar?
2. Uzaktan eğitimin getirdiği yükümlülüklerle ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Okuldaki yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim arasındaki farklılıklara ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Uzaktan eğitim uygulamalarının olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Uzaktan Eğitim, öğretmenlerin sosyal rollerini nasıl etkilemiştir?
6. Uzaktan eğitim sürecinde dersleri uygulama ve oluşturma konusunda kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Uzaktan eğitim kapsamında verilen derslerin etkin ve uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi sırasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?
8. Uzaktan eğitim kapsamında verilen derslerin etkin ve uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi sırasında karşılaşılan sorunların çözümü için yaptıkları çalışmalar nelerdir?
9. Uzaktan eğitim ve canlı derslerin güvenilirliğine ve gizliliğine ilişkin düşünceleri nelerdir?
10. Uzaktan eğitimin öğrenci ve okul başarısına etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
11. Uzaktan eğitim sisteminin gelişimine katkıda bulunmak için önerileri nelerdir?
12. Uzaktan eğitimi neye benzetmektedirler? Neden?

Araştırmanın Amacı

Uzaktan eğitim için gerekli alt yapının sağlanması ve sistemsel sorunların ortadan kaldırılması 'Uzaktan Eğitim Uygulaması'nı geleceğin vazgeçilmez eğitim yöntemlerinden biri haline dönüştürecektir. Eğitim sistemine yeni bir boyut kazandıran genel ağ destekli eşzamanlı Uzaktan Eğitim Uygulamalarının niteliğinin artırılması, iyileştirilmesi ve etkin hale getirilmesi için sunulan eğitim hizmetlerinin incelenmesi gerekmektedir. Uzaktan eğitimin daha verimli hale getirilmesi için uzaktan eğitim araçlarının yönetici ve öğretmen görüşleri ile değerlendirilmesi; aksayan yönlerinin tespit edilip giderilmesi, iyi işleyen başarılı yönlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada EBA Platformu üzerinden gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarının yönetici ve öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesi, Uzaktan Eğitim sisteminin Ağına olumlu yönlerinin artırılması ve varsa eksik yönlerinin giderilmesi, karşılaşılan problemlerin çözülmesi, sistemin ve dolayısı ile öğrencinin başarısının artırılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Toplumu meydana getiren bireylerin ülkenin ihtiyaçları yönünde nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi sunulan eğitime bağlıdır. Toplumların eğitim sürecinin önemini kavraması ve gelişimini sürdürebilmesi için bireylere her durum ve şartlar altında nitelikli bir eğitim sağlayabilmesi gerekmektedir. Bu nedenle eğitim sistemlerine büyük yatırımların yapılması ve her durumda yaşam boyu öğrenme ihtiyacının karşılanması gerekmektedir. Eğitim kalitesini yükseltmek için yapılan çalışmaların ortak amacı eğitim sorunlarını çözmek ve eğitimin sürekliliğini sağlamaktır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bilişim teknolojileri sayesinde eğitim sistemlerinde yapısal değişiklik yaşanmış yükseköğretim kurumlarından sonra temel eğitim kurumlarında da öğretmen ve öğrencilerin eş zamanlı katılacakları uzaktan eğitim gündeme gelmiştir. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşanan korona virüs (Covid-19) salgını nedeniyle 13 Mart 2020 tarihinden itibaren okullarda yapılan yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Ancak öğrencilerin psikolojilerinin bozulmaması, hastalıklara odaklanmadan eğitimle vakit geçirmeleri ve kendilerini güvende hissetmeleri için Milli Eğitim Bakanlığının resmi Eğitim Bilişim Ağı olan EBA üzerinden örgün eğitimdeki öğrencilerin uzaktan eğitim süreci başlatılmıştır. Uzaktan eğitim ile toplumu ayakta tutan insan faktörünün çağa uygun şekilde yetişmesi ve eğitiminde devamlılığın sağlanması hedeflenmiştir. Eğitim sistemine yeni bir boyut kazandıran Uzaktan Eğitim Uygulamalarının incelenmesi, iyileştirilmesi ve etkin hale getirilmesi sunulan eğitim hizmetlerinin niteliğini arttıracaktır.

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırmaya uygun olarak hazırlanan betimsel bir araştırmadır. Araştırmada katılımcıların eş zamanlı (senkron) uzaktan eğitime dair görüşleri öznel yaşantı yaklaşım ile incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırma Evreni Antalya Kemer İlçesinde yer alan Kemer Merkez İlkokulu, Hacı Mehmet Saygın İlkokulu, Beldibi İlkokulu, Göynük Atatürk İlkokulunda görev yapan yönetici ve öğretmenlerdir. Araştırma örneklemini evrenden seçilen dört okulun her birinden 2 yönetici, 8 öğretmen olmak üzere 8 yönetici ve 32 öğretmen toplamda 40 katılımcıdan oluşmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler bir nitel araştırma tekniği olan yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmıştır. Görüşme formları hazırlandıktan sonra uzman görüşlerine başvurulmuş ve son şekli verilmiştir. Bir araştırma tekniği olarak görüşme, araştırmacı ile araştırmanın öznesi konumunda yer alan kişi arasında geçen kontrollü ve amaçlı sözel iletişim biçimidir (Büyüköztürk, vd., 2008) Bu araştırmada önceden sorulması planlanan soruların yer aldığı “Görüşme Formu” hazırlanmıştır.

Verilerin toplanması nitel araştırma etiğine uygun bir şekilde sağlanmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmış oluşan yapılandırılmış görüşme formları üzerinden katılımcılara yöneltilen soruların yanıtlanması istenmiş ve bu yanıtlar değerlendirmeye alınmıştır. Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra katılımcılar ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeye geçmeden önce araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, katılımlarının gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Araştırmada hiçbir şekilde isimlerinin geçmeyeceği dile getirilerek araştırmanın gizliliği ve güvenilirliği konusunda katılımcılara güven verilmiştir. Katılımcıların görüşmenin yazılı olarak kayıt altına alınacağı konusunda hemfikir olmaları ve araştırmaya gönüllü olarak katılacaklarını beyan etmelerinin ardından onlardan araştırmaya katılım için izin formunu okuyup imzalamaları istenmiştir.

Veri Analizi

Çalışmada görüşmeler ile elde edilen veriler içerik analizi yapılarak, fenomenoloji tekniği ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular araştırma hedefleri doğrultusunda sınıflandırılarak nitel araştırma yorumlaması yoluna gidilmiştir.

Geçerlilik Güvenirlik

Nitel araştırmada “geçerlilik”, bilimsel bulguların doğruluğu, “güvenirlik” ise bilimsel bulguların tekrarlanabilirliği ile ilgilidir. Bu doğrultuda araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini arttırmak için şu uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın iç geçerliğini (inandırıcılığı) arttırmak için hem görüşme hem de Uzaktan Eğitimle ilgili Millî Eğitimde kullanılan dokümanlar nitel veri toplamada kullanılmıştır. Görüşme formu geliştirilirken ilgili alan yazın incelemesi sonucunda konu ile ilgili kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Katılımcılardan görüşme formları ile alınan görüşlerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı ve gizliliği konusunda katılım formu imzalanması karşılıklı güvenin oluşmasını sağlamıştır. Araştırmanın dış geçerliğini arttırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini arttırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler araştırmanın alt amaçlarına göre bulgular bölümünde sırasıyla verilmiştir.

Bulgular

Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşanan korona virüs (Covid-19) salgını nedeniyle 13 Mart 2020 tarihinden itibaren okullarda devam eden yüz yüze eğitime ara verilmiş, Millî Eğitim Bakanlığının resmi Eğitim Bilişim Ağı olan EBA üzerinden senkron (eş zamanlı) uzaktan eğitim süreci başlatılmıştır. Buna bağlı olarak Öğretmenlerin EBA Platformu üzerinden canlı dersler gerçekleştirmesi ve öğrencilerin EBA TV üzerinden (kitle iletişim araçları ile uzaktan eğitim) dersleri takip etmeleri istenmiştir. Eğitim sistemine yeni bir boyut kazandıran Uzaktan Eğitim Uygulamalarının incelenmesi, iyileştirilmesi ve etkin hale getirilmesi sunulan eğitim hizmetlerinin incelenmesiyle yakından ilişkilidir. Bu çalışmada Uzaktan Eğitim sisteminin olumlu yönlerinin artırılması ve varsa eksik yönlerinin giderilmesi amacıyla EBA Platformu üzerinden gerçekleştirilen eş zamanlı (senkron) uzaktan eğitim uygulamalarının yönetici ve öğretmen görüşleri değerlendirilmiştir. “**Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Sistemi EBA üzerinden gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamasına ilişkin ilkokullardaki yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?**” temel problemi çerçevesinde katılımcılarla hazırlanan görüşme soruları yöneltilmiş ve alınan cevaplar alt problemlerde yer alan her soru için değerlendirilmiştir. Bu çalışmada görüşme yapılan ve görüşme formu dolduran katılımcıların özellikleri Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1: Görüşme Formu Dolduran Katılımcıların Özellikleri

Değişken	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kadın	25	62,5
	Erkek	15	37,5
Görevi	Yönetici	8	20
	Öğretmen	32	80
Branşı	Sınıf Öğretmeni	34	85
	Branş Öğretmeni	6	15
Mesleki Kıdem	6-10 Yıl	5	12,5
	11-15 Yıl	10	25
	16-20 Yıl	15	37,5
	21 Yıl ve üzeri	10	25
Öğrenim Durumu	Lisans	34	85
	Yüksek Lisans	6	15
Toplam		40	100

Görüşme yapılan çalışma evreninde 40 eğitimci bulunmaktadır. Görüşme yapılan katılımcıların cinsiyet özelliklerine bakıldığında katılımcıların %62,5 i olan 25 kişi kadın, %37,5'i olan 15 katılımcı ise erkektir. Katılımcıların görev değişkenine bakıldığında %20'si olan 8 kişinin yönetici olduğu, %80'i olan 32 kişinin öğretmen olduğu görülmüştür. Kadın ve öğretmen katılımcıların fazla olduğu bu görüşmelerde katılımcıların %85'i sınıf öğretmeni iken %15'i ise ilkokullarda görev yapan İngilizce, Din Kültürü, Rehberlik gibi branş öğretmenlerinden oluşmaktadır. Mesleki kıdem olarak da katılımcıların %12,5'inin en fazla 10 yıllık kıdemleri olduğu, %25 'inin 11-15 yıl arasında olduğu, yine %25'inin 21 yıl ve üzeri kıdemde oldukları; en yüksek yüzde ile %37,5'inin de 16-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların %85'i olan 34 kişinin lisans mezunu olduğu, %15'i olan 6 kişinin de yüksek lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılan Uzaktan Eğitim Sürecinde öğrencilerin derslerini takip edeceği EBA TV'nin yanın sıra öğretmenlerin EBA Platformu üzerinden çevrimiçi olarak canlı ders gerçekleştirmesi istenmiştir. Yapılan görüşmede katılımcıların uzaktan eğitime ve canlı derslere erişim durumları ve erişim süreleri sorulmuş olup aşağıda yer alan tablodaki katılım özellikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 2: Görüşme Formu Dolduran Katılımcıların Uzaktan Eğitime Erişim Araçları ve Süreleri

Değişken	Kategoriler	f	%
Uzaktan Eğitime Erişim Aracı	Akıllı Telefon	18	45
	Bilgisayar	16	40
	Tablet	6	15
Uzaktan Eğitime Erişim Süresi (gün)	Haftada 1-3 gün	3	7,5
	Haftada 4-6 gün	28	70
	Her gün	9	22,5
Uzaktan Eğitime Erişim Süresi(saat)	Günde 1-3 saat	17	42,5
	Günde 4-6 saat	20	50
	Günde 7 saat ve üzeri	3	7,5
Toplam		40	100

Uzaktan eğitim sürecinde katılımcıların internet erişimi olan bilgisayar, tablet ve cep telefonları üzerinden Senkron eğitime katıldıkları tespit edilmiştir. 18 kişinin akıllı telefon ile erişim sağladığı, 16 kişinin bilgisayar ile 6 kişinin de tablet ile eş zamanlı uzaktan eğitime erişim sağladığı tespit edilmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu olan (%70) uzaktan eğitime haftada 4-6 gün arasında katıldığı tespit edilmiştir. Her gün uzaktan eğitime katılan %22,5'lik gruba karşılık katılımcıların en az bölümünü oluşturan %7,5'lik oranı ile 3 kişinin haftada 1-3 gün arasında katılım sağladığı görülmüştür. Uzaktan eğitim etkinliğini sürdüren katılımcıların Uzaktan Eğitime Erişim Süresi günlük saat olarak değerlendirildiğinde %42,5'lik oranı ile 17 kişinin günde 1-3 saat arası, %50'lik bir büyük bir bölümü olan 20 kişinin 4-6 saat arası, %7,5'lik bir bölümünü oluşturan 3 kişinin de günde 7 saat ve üzeri uzaktan eğitime erişim sağladığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın uygulandığı katılımcıların özellikleri ve uzaktan eğitime erişim bilgileri alındıktan sonra görüşme formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplar her soru için ayrı ayrı değerlendirilmiş ve tablolandırılmıştır. Katılımcıların her soru için kimi zaman bir görüş belirttiği, kimi zaman birden fazla görüşte bulunduğu görülmüştür. Katılımcıların her soru için verdikleri bütün cevaplar dikkate alınmıştır.

Görüşme yapılan yönetici ve öğretmenlere “ **Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı EBA üzerinden yürütülen “Uzaktan Eğitim Uygulamasını” nasıl tanımlarsınız?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır.

Tablo 3: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı EBA Üzerinden Yürütülen “Uzaktan Eğitim Uygulaması” Yönetici Tanımları

Katılımcı	f	Uzaktan Eğitim Tanımı
Yöneticilerden gelen tanımlar	4	Yüz yüze eğitimi destekleyen ancak geliştirilmeye, iyileştirilip öğrenci erişimi sağlanmasına ihtiyacı olan faydalı bir eğitim uygulamasıdır
	2	Yüz yüze eğitimin yapılmadığı durumlarda uygulanan teknoloji vasıtasıyla öğrenciye ulaşan eğitim şeklidir.
	1	Ders saatleri yeterli olmayan ancak şu anki koşullar içinde yapılabilecek en iyi uygulamadır
	1	İmkânı olan öğrenciler için teknolojik bir eğitim ortamıdır

Yöneticilerin büyük bir bölümü senkron uzaktan eğitimi yüz yüze eğitiminin yapılmadığı dönemlerde imkânı olan öğrencilere eğitim verme noktasında yeni olanaklar sağlayan teknolojik bir gelişme olarak görmüştür. Ancak daha verimli olabilmesi için uzaktan eğitim sisteminin alt yapısının daha da geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler ise bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 4: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı EBA Üzerinden Yürütülen “Uzaktan Eğitim Uygulaması” -Tanımları

Katılımcı	f	Uzaktan Eğitim Tanımı
Öğretmenlerden gelen tanımlar	7	Güzel, faydalı, fakat alt yapı eksikliği olan ve bütün öğrencilerin bilgisayara ve internete erişmediği bir uzaktan eğitim sürecini tanımlamak güçtür.
	5	Uzaktan Eğitim zorlu süreçlerde öğrencilerimizin eğitimlerinin devam etmesi açısından kısa sürede oluşturulan kullanılan uygun bir yöntemdir,
	3	Yüz yüze eğitimin yapılmadığı pandemi sürecinde, durumlarda iletişimin ve etkileşimin teknolojik araçlar vasıtasıyla uygulandığı eğitim şeklidir.
	2	Eğitimde fırsat eşitliği ihlalidir.
	1	“ Çok Kalabalık” EBA’nın özeti.
	1	Bilgiyi aktarım konusunda uygun bir platform ancak öğrencinin interaktif araçlarla katılımının desteklenmesi açısından çok ciddi eksiklikler var
	1	Uzaktan eğitim; sınıf ortamının internet ağı sayesinde oluşturularak eğitim- öğretim sürecini devam ettirilmesidir.
	1	Uzaktan Eğitim, öğrencilerin ders kaynaklarına ulaşmak için kullandığı EBA platformu üzerinden takip edip etkinliklerini yapmaları ve öğretmenlerin de canlı dersler vasıtasıyla destek sağlamları şeklinde yürütülen bir uygulamadır.
	1	Uzaktan Eğitim; Canlı ders uygulaması ile öğrencilerimle yüz yüze konuşarak ve ders içeriğine uygun paylaşım yapılarak soru- cevap yöntemiyle uyguladığımız ve öğrencileri aktif tuttuğumuz bir çalışmadır.
	1	Öğrenci ve öğretmenlerin boşluğa sivrulmasını önlemek, motivasyonu yükseltmek ve eğitim ağının kopmamasını sağlamak için iyi düşünülmüş bir tasarımıdır.
	1	Kazanımları içeren konuların ekrandan anlatımıdır.
	1	Kamera karşısına geçip çocukların beynine girmektir.
	1	21. yüzyılın eğitim sistemidir.

Öğretmen görüşlerine göre uzaktan eğitim ortamı “İmkânsızlıklar karşısında yapılabilecek en iyi ortamdır.” Ancak beraberinde kalabalık olması, öğrencinin interaktif olmaması ve fırsat eşitliğinin tam sağlanamaması gibi dezavantajları da vardır. Uzaktan eğitim süreci öğretmen görüşlerine göre 21. yüzyılda hedef davranışların öğrencilere ekran karşısında verilmesi şeklinde de tanımlanabilir.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**EBA üzerinden yürütülen Uzaktan Eğitimin getirdiği yükümlülüklerle ilişkin görüşleriniz nelerdir?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 5: EBA Üzerinden Yürütülen Uzaktan Eğitimin Getirdiği Yükümlülüklerle İlişkin Yönetici Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Yöneticiler	4	Her hafta hatta her gün EBA üzerinden program ve ders girişi yapmak; işleyiş kontrolü, öğretmen ve sınıf katılım oranı kontrolü yapmak gerekiyor bu da zaman alıyor ve iş yükünü artırıyor
	2	Bu süreçte il ve ilçe yazışmalarının gerçekleşmesini sağlamak ve eğitime katılma oranını arttırmak iş yükünü arttırmıştır
	1	İşleyiş olarak özenli, dikkat ve planlı olmayı gerektirmektedir.
	1	Dijital okuryazarlık kazandırmak, öğrencilerin eğitim öğretime katılmalarını sağlamaları yeni iş yükü getirmiştir.

Yöneticilerin görüşüne göre uzaktan eğitim sürecinde “Dijital okuryazarlık yeteneği ve sanal ortamda derslerin işleyişi” tam anlamı ile oturmadığından her gün daha düzenli, planlı ve çalışmayı gerektirmektedir. Buda yöneticiler için iş yükünü arttırmıştır. Görüşmeye katılan öğretmenler ise bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 6: EBA Üzerinden Yürütülen Uzaktan Eğitimin Getirdiği Yükümlülüklerle İlişkin Öğretmen Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmenler	9	Geniş eğitim kitlesine hizmet sunulduğu için Öğretmenin ders ataması, dijital ortamda dersleri planlama ve hazırlama gibi öncesinde ve sunma, dönüt alma vb sonrasında büyük hazırlık gerektiriyor.
	7	Öğrencilerin derse hazırlanması ve onların derse katılmalarını sağlama açısından öğretmenin sorumluluğu ve yükü arttı
	5	Özellikle kullanılan araçların farklı şekillerde farklı ortamlarda yer almasından dolayı yüz yüze eğitimden çok fazla yükümlülük getirdiği kesindir. Hep bir şeylerin eksik kaldığını daha neler yapabileceğimi düşünüyorum
	3	Dersi işleme yalnızca öğretmenlerin sorumluluğu olarak görünüyordu sorumluluklar ve yükümlülükler veli ve öğrencilere de kaydı, velilerin de sorumluluk alması sağlandı
	3	Alt yapı oluşturulmadan ve teknik destek sağlanmadan uygulamak çok zor
	4	Uzaktan eğitimde sürecinde oto kontrol ve öğrenciyi motive etmek çok zor olduğundan kesinlikle veli ile işbirliği içerisinde çalışmak ve velilerin uzaktan eğitim sürecine katılımını sağlama sorumluluğu oluştu
	3	Belirli bir düzen ve mesai saatinin olmaması ve öğrenciyle temas kuramamak boşluk oluşturmak ve onu doldurmak güç iş planlı ve düzenli olmadığından ani hazırlık gerektirebilir
	3	Ödev ve etkinliklerin kontrolünün sağlanması ve online çalışmalar hazırlanması gibi yükümlülükler getirmiştir
	2	EBA canlı ders uygulamasına ilişkin öğretmen önceden uygulamanın teknik özelliklerini öğrenmelidir. Bunun için hazırlanmış anlatımlı videolar vardır. Teknik kısmı öğrendikten sonra bağlantı sorunu da olmadığına dersler akıcı bir şekilde işleyebilir.
	1	Hem bakanlık hem öğretmen, öğrenci ve veliler için yeni bir uygulama olduğundan iletişimde kısıtlı oluyor ve eksiklikler vardır Öğretmenler için ders planlarının günün değişik saatlerine dağıtılması motivasyonu düşürmektedir.
	1	Farklı saatlerde derslerin başlaması öğrenciler için adaptasyon sorunlarına yol açmaktadır. Farklı saatlerde olması eğitimin akışını bozmaktadır.
	1	Canlı ders saatleri uygun olmadığından öğretmenin aile hayatına yük getirmektedir Süreler az olduğu için her şeyi yetiştirmek zordur.

Öğretmen görüşlerine göre; farklı ve daha geniş ortamlarda ders işlenmeye çalışıldığı için ders düzeneği kurmak, yoklama almak, ödev kontrolleri yapmak, öğrencilerin dikkatini toplamak sorumlulukların artmasına neden olmuştur. Ancak bir başka şekilde düşünüldüğünde okullardan evlere taşınan eğitim sürecinde öğrenmenin sağlanması ve bilgi aktarımında sadece öğretmen sorumlu olarak

kalmamış velilerinde sorumluluğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında zamanda ve mekânda genişlik eğitimde daha planlı olmayı gerektirdi. Ancak ders zamanlarının günün değişik zamanlarında olması öğretmen ve öğrencinin motivasyonunu düşürmüştür. Zaman içerisinde ders saatlerinin planlanması, sabahçı ve öğlenci uygulamaları ile kademelerin saatlerinin daha da düzene girmesi bu sorunu azaltmıştır. Eğitim sürecinin evde devam etmesi öğretmen ve aileye yeni yükler getirmektedir.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “Okuldaki yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim arasındaki farklılıklara ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 7: Okuldaki Yüz Yüze Eğitim İle Uzaktan Eğitim Arasındaki Farklılıklara İlişkin Yönetici Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	3	Yüz yüze eğitimde: öğrenci ile iletişim yüz yüze, sınıf yönetimi daha kolaydır, belli bir mesai saati vardır, oturmuş bir yapı, düzen ve disiplin anlayışı vardır. Uzaktan eğitimde: öğrenci ile sanal bir iletişim vardır, sınıf yönetimi zayıftır, mesai saatleri yok, öğrenci etkileşimi kısıtlıdır, öğrenci kontrolü zordur, Yüz yüze eğitim daha etkin, açık anlaşılardır, tüm duyulara hitap eden en etkili yöntemdir. Uzaktan ve yüz yüze eğitimin önemli arka tepki süresi: sınıfta öğretmenin vereceği tepki çevrimiçi eğitimde gecikiyor, geri dönütler yetersiz kalıyor.
	2	Uzaktan eğitim sınırlılıklarla doludur. Yapısı gereği görsel ve işitsel ağırlıklı yöntem olup geliştirilmesi gerekir. Öğrenciyle duygusal iletişim kurmakta zorlanıyoruz, göz teması kurmakta zorlanıyoruz
	2	Uzaktan eğitim yaparak yaşayarak eğitim ilkesi ile çelişiyor. Uzaktan eğitim yeni bir süreçtir, düzenin oluşması öğretmen ve öğrenci tarafından daha uzun sürecektir.
	1	Yüz yüze eğitim ilk tercihtir uzaktan eğitimin başarılı olmadığını düşünüyorum. Eğitim özellikle temel eğitim ve orta öğretimde uzaktan olmaz, yüksek eğitimde de kişi öğrenmek isterse uygulamalı dersle hariç başarılı olabilir
	1	

Yönetici görüşlerine göre; yüz yüze eğitim sınıf ortamında olduğundan öğrencilerin kontrolü, sınıf düzeni ve disiplinin sağlanması daha kolay olmaktadır. Ancak uzaktan eğitim sanal olduğundan öğrencilerin kontrolü daha zor, sınıf yönetimi daha zayıftır. Öğrencilerle fiziksel ve duygusal bağ kurulamadığından öğrencinin kontrolü ve ders başarısı ölçülememektedir. Uzaktan eğitimin sınırlılıklarının başında da görsel ve işitsel ağırlıklı yöntemlerle işlenmesidir. Göz teması yapılamamaktadır. Zorunlu olarak yapılırsa başarı çok düşük olur. Katılımcı görüşüne göre uzaktan eğitimin ancak yükseköğretimde oldu gibi öğrencinin istekli olması halinde başarılı olacağı da açıktır. Görüşmeye katılan öğretmenler ise bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 8: Okuldaki Yüz Yüze Eğitim İle Uzaktan Eğitim Arasındaki Farklılıklara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	8	Yüz yüze eğitim okulda herkese açık ve eşit iken uzaktan eğitimde fırsat eşitlik yoktur. Maddi yetersizliklerden (tableti, bilgisayarı ve interneti olmadığından) dolayı veya veli ilgisizliğinden tüm öğrencilere ulaşamıyor, tam katılım sağlanamıyor
	5	Yüz yüze eğitimde: çocukların duruşundan bakışından bile duygusal durumlarını görebiliyoruz ve daha fazla etkileşim söz konusudur. Yüz yüze eğitimin verdiği sıcak ortam Uzaktan eğitimde yok: öğrencilerin duyuşsal alanı takip edemiyoruz, Çocukların duygularını dile getirmesi zor
	5	Yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim iki farklı süreç; uzaktan eğitim dokunamadığınız, göz teması kuramadığını, sınıf ortamında olmadığınız zor bir süreç
	3	Okulda olan öğrenciler bedensel olarak sağlıklı aktiviteler yapabilirken Saatlerce bilgisayar başında geçirilen zamanlar hem psikolojik hem de sağlık sorunlarına yol açabilir
	2	Uzaktan eğitim okula gitmekten daha rahat ancak odaklanması zordur. Bilgiye ulaşmak için çaba gerekir, zaman iyi kullanılırsa teknolojik ve eğlenceli
	3	Yüz yüze eğitimde sınıfta öğretmen öğrencileri ile baş başadır ve dış etkenlerin etkisi yoktur ancak uzaktan eğitimde velilerin ders işleyişine müdahalesi oluyor, de dış etkenler tarafından dersin bölünmesi yaşanıyor
	3	Yüz yüze eğitimde öğrenciler sınıf ortamında arkadaşları ve öğretmenleri ile direkt görüşebiliyor Öğrenciler sosyalleşemediğinden öğretmenle birebir diyalog kurulmadığından duygusal sorunlar olabiliyor
	3	İmkânları olmayan öğrencilerin derse katılmaması ve öğrencilerden anlık Geri dönüt alma ve kontrol yoktur; Çocuklar için uzaktan eğitim değişik fakat kontrolü zor bir eğitimidir, veliye sorumluluk düşüyor
	3	Uzaktan eğitim hem öğretmen için hem de öğrenci için zorlu bir süreçtir. EBA canlı ders uygulaması süre ve teknik sorunlar ve derslerde kopmalar gibi bazı teknik nedenlerden kesinlikle yetersiz kaldığı için başka uygulamalar ile desteklenmelidir.
	3	Çocuklar için yüz yüze eğitim büyük bir gereksinimdir, çocukları disipline eder, odaklanmalarını sağlar. Uzaktan eğitimde ise sistematik yapısı gereği ve kullanılan teknolojik araçlar, değerlendirme yöntemleri, eğitim planlaması gibi hususlarda çeşitlilik göstermektedir.
	3	Yüz yüze eğitim uzaktan eğitimle karşılaştırılmaz bile, her şeyden iyidir.
	3	Çocukların gelişim özellikleri açısından sosyalleşme, yaparak yaşayarak öğrenmenin yeri başkadır. Öğrenci kontrolü kolaydır, eğitim ortamına ailelerin müdahalesi yoktur, ancak uzaktan eğitimde bunlar söz konusu değildir. Birbirinin yerine konulması mümkün değildir. Özellikle daha küçük sınıflarda özdenetimi düşük öğrencilerde uzaktan eğitim faaliyeti ciddi zorluk taşımaktadır.
	2	Yüz yüze eğitim daha etkin; disiplinli, düzenli, odaklanma kolay, etkili, öğretici, eşit ve dış müdahaleler olmadığından odaklanma daha kolaydır. Ders esnasında anında geri dönüt ve müdahale vardır. Derslerin yapılma saatleri, sınıf yönetimi, öğrenci geri bildirim, ölçme değerlendirme yönlerinden yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim tamamen farklıdır
	2	Okul sadece öğretim değil aynı zamanda öğrencilerin davranış ve duyuşsal olarak da eğitildiği, sosyalleştiği ortamdır o yüzden okul ortamı ile uzaktan eğitimin EBA sanal ortamı arasında büyük farklılıklar vardır
	2	Yüz yüze eğitim dünyada en iyi eğitim uygulamasıdır ancak uzaktan eğitim de altyapı sorunu çözümlerse alternatif veya destekleyici olarak çok iyidir.
	2	Her şey normale dönse yüz yüze eğitimin yerini hiçbir şey tutamaz. Uzaktan eğitim yüz yüze eğitime göre çok sınırlı olduğundan Okuldaki yüz yüze eğitim gibi verim alınamayacağını düşünüyorum, özellikle 1. sınıflar için çok zor bir süreçtir.

Yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim arasındaki farklılıklara ilişkin öğretmen görüşleri yöneticilere göre daha detaylıdır. Öğretmenlere göre, yüz yüze eğitimde tüm öğrencilere okul açık olup, herkes aynı sıralara oturmaktadır. Sınıfta hem öğrenci hem de öğretmen daha etkin, etkili, disiplinli, düzenli, eşit ve dış müdahaleler olmadığından odaklanma daha kolaydır. Ders esnasında anında geri dönüt ve müdahale vardır. Derslerin yapılma saatleri, değerlendirme yönlerinden yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim tamamen farklıdır. Öğretmen derse girdiği andan itibaren kontrol öğretmen geçer ve herkes eğitime aynı zaman ve mekânda ulaşabildiği için fırsat eşitliği vardır. Uzaktan eğitimde her şey eşit olsa bile veli ilgisi ve desteği eşit olmamaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin derslere tam katılımları da sağlanamamaktadır. Öğretmen öğrenci iletişimi sanal olduğundan öğrencinin derse hazır bulunuşluğu da ölçülememekte ve öğrenci motivasyonu sağlanamamaktadır. Öğrencilerin yaş ve ailevi kültür farklılıklarına da bağlı olarak sosyalleşmenin önünde engel gibi durmaktadır. EBA canlı ders uygulaması süre ve teknik sorunlar ve derslerde kopmalar gibi bazı teknik nedenlerden kimi zaman yetersiz kaldığı için başka uygulamalar ile desteklenmez. Uzaktan eğitim süreci öğretmen görüşüne göre özellikle 1. Sınıflar için tüm ihtiyaçlar giderilse bile çok zor bir süreçtir. Ancak fırsat eşitliği sağlanması halinde yüz yüze eğitimin yapılamadığı salgın gibi olağanüstü durumlarda teknolojinin iyi kullanılmasıyla birlikte alternatif veya destekleyici olabilir.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**Uzaktan Eğitim uygulamalarının olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 9: Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Yönetici Görüşleri

<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>Açıklama- olumlu</i>
Yönetici	2	Eğitim giderleri azaltılmıştır
	2	Bilgiye kolay ve hızlı erişim imkânı sağlanmıştır
	2	Eğitim okul sınırları ötesine taşınmış, eğitimin devam etmesi sağlanmıştır
	1	Yüz yüze eğitimi tamamlaması ve çeşitlilik sağlaması
	1	Sosyal fobisi ve fiziksel engeli olan öğrencilere fırsat eşitliği sağlanmıştır
	1	Derslerin kaydedilerek tekrara izlenebilmesi faydalı
<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>Açıklama- olumsuz</i>
Yönetici	6	Alt yapı ve teknolojik yetersizlikler ile ilgili problemler yaşanıyor Velilerin eğitime müdahalesi fazla, ilgi az,
	2	Öğrencilerin dikkat seviyesi ve hazır bulunuşluğu düşük, öğrenciler için evde derse odaklanma zor, sınıf yönetimi zor sağlanıyor
	2	Uzun süreli bilgisayar kullanımının verdiği ekran bağımlılığı gibi zararlar başlıyor,
	2	Ev ortamında eğitim veren öğretmen rol çatışması yaşanıyor (anne- öğretmen- eş)
	2	Öğretmenlerin hepsi yeterli donanıma sahip değildir
	2	Öğretmen etkileşimi kaybetmiştir, Bireyselleşmenin önünü açmıştır
	1	Gizlilik yönü yok, görüntüler kötü amaçlı kullanılabilir öğrenci ve öğretmende ve stres ve kaygı yaratmaktadır
	1	Yüz yüze devam eden kurslar ve bazı sınıfların gelmesi kargaşa yaratmakta ve okul idaresine iş yükü bindirmektedir
	1	Öğrenciler henüz donanımsal (araç- gereç)olarak yeterli değildir.

Uzaktan eğitim modelinde yönetici görüşlerine göre okul giderleri azalmıştır. Bilgiye ulaşmak okul sınırlarını aşmış ve daha kolay daha hızlı olmuştur. Sosyal fobisi ve fiziksel engeli olan öğrencilere fırsat eşitliği sağlanmıştır. Diğer yandan da uzun süreli bilgisayar kullanımının verdiği ekran bağımlılığı orta çıkmıştır. Ayrıca alt yapı ve teknolojik yetersizlikler nedeni ile problemler yaşanmaktadır. Bir o kadar da velinin eğitime müdahalesi artmıştır. Uzaktan eğitim için öğretmenlerin ve öğrencilerin hepsi yeterli donanıma ve tecrübeye sahip değildir. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 10: Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama- olumlu
Öğretmen	13	Salgın, hastalık afetler gibi Zorlu süreçlerde, okulların açılmadığı süreçlerde eğitimin aksamadan devam edebilmesi ve her yerden eğitim alınabilmesi ve çocukların eğitimden kopmaması açısından için bir çözümdür
	8	Okul dışında da eğitimin devam ettiği görüldü, çocuklar eğitimden kopmadı
	4	Olumlu yanı temas gerektirmiyor
	3	Uzaktan eğitimde öğretmen derse girdiği saatte performansını tam olarak kullanıyor ve motivasyonu yüksek
	2	Büyük şehirlerde imkânları olan çocuklar trafik çilesi çekmeden eğitime katılabiliyor
	2	Veli ve öğretmen iletişimini kuvvetlendirmiştir, velileri daha iyi tanıma fırsatı doğru, başarı için veli işbirliğinin önemi ortaya çıktı
	2	Öğrenci ve velilerin kendi başlarına eğitim planlamasına katılma ve çalışma imkânı doğmuştur Öğrencilerin kendi öz denetimini yapması sağlanabilirse olumludur
	1	Geleneksel eğitim uygulamalarındaki aksaklıkları giderici yeni seçenekler sunmuştur
	1	Psikolojik sorunlar yaşayan öğrenciler uzaktan eğitimde rahatlamıştır
	1	Eğitim giderleri azalmıştır
	1	Zaman ve mekânda bağımsız olmak
	1	Engelli öğrenciler sanal ortamda bile olsa eğitime katılabiliyor
	1	Öğrencilerle sanal ekranlardan eğitim malzemelerini paylaşmak eğitime katkı sağlıyor
	1	Hiç yoktan iyidir
	1	Beden dili ve mimikler çok kullanılmadığından zaman kaybı azdır
	1	EBA'daki sınav ve testlerle çocuklar kendilerini değerlendirebiliyor
	1	EBA TV yi bütün çocuklar çok kolay ulaşabiliyor
Katılımcı	f	Açıklama- olumsuz
Öğretmen	13	Eğitimde fırsat eşitliği ihlal ediliyor; Öğrencilerin tümünün gerekli koşullara sahip olmaması, internet ve bilgisayara sahip olamamasından derslere eşit şartlarda katılmadığından dolayı yüz yüze eğitim kadar etkili değildir.
	12	Fırsat ve imkân dâhilinde katılım sağlandığı için uzaktan eğitime katılmayan öğrenciler eğitime katılmıyor, eğitimden iyice uzaklaşıyor.
	5	Evdeki öğrencilerin daha fazla tablet, telefon bilgisayar kullanma eğilimi ve buna bağlı olarak çalışan velilerin çocuklarını kontrol etmesi zor; ekran bağımlılığına yol açıyor.
	4	Sınıf içindeki faaliyetlerin evde yapılması zor olduğundan kalıcı öğrenmede eksiklikleri oluyor.
	3	Öğrencilerin gözlerine bakıp ders anlatmak sınırlı oluyor, sanal ortamda duyu organların hepsine hitap etmiyor bu nedenle teknolojik olarak da yetersizlikler varsa öğrenme tam oluşmuyor.
	3	Okul ortamı sağlanamıyor, velilerin derse müdahale etmeye çalışması derste öğretmene zor anlar yaşıyor
	2	Çocuklar aralarında paylaşım yapamıyor, sohbet edemiyor, sosyal hayatı sona eriyor, sosyalleşme sağlanamıyor.
	2	Öğrenme sürecinde karşılaşılan aksaklıklar hemen çözülemiyor.
	2	Öğrencilerin tüm davranışlarını kontrol edemiyoruz özellikle küçük yaş gurubun ekran karşısında dikkati çok çabuk dağılıyor, dikkat süresi çok kısadır.
	2	Fiziksel aktiviteleri yapamıyorlar bu nedenle beden gelişimi olumsuz etkileniyor.
	2	Yapılan ödevlerin ve etkinliklerin kontrolü sağlanamıyor, süreler yetersiz geliyor.
	1	Öğretmenin sorumluluk alanı genişliyor bu da ek yük getirmektedir.
	1	Olumsuz bir yanı olduğunu düşünmüyorum.

Uzaktan eğitim öğretmen görüşlerine göre, “Salgın, hastalık ve afetler gibi okulların açılmadığı zor süreçlerde eğitimin aksamadan devam edebilmesi ve her yerden eğitim alınabilmesi ve çocukların eğitimden kopmaması açısından için bir çözüm” olarak görülmüştür. Uzaktan eğitimin olumlu yönleri arasında “Okul dışında eğitimin devam etmesi, çocukların eğitimden kopmaması, zorunlu giderler ortadan kalkması, salgın döneminde teması gerektirmemesi, veli ve öğretmen iletişimini kuvvetlendirmesi” gibi görüşler ön plandır.

Bunların yanında “psikolojik sorunlar yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitimde rahatlaması, EBA’daki sınav ve testlerin öğrenmeyi pekiştirmesi, öğrencilerin bu etkinliklerle kendilerini değerlendirebilmesi, EBA TV erişiminin kolay olması...” öğretmenler tarafından dile getirilen diğer olumlu özelliklerdir.

Öğretmen görüşlerine göre uzaktan eğitimin olumsuz yönleri arasında “Öğrencilerin tümünün gerekli koşullara ve ağ erişimi olan bilgisayarlara sahip olmaması, çalışan velilerin çocuklarını kontrol edememesi, dijital medya bağımlılığının artması, uzaktan eğitime katılmayan öğrencilerin eğitimden kopması, ödev ve etkinliklerin kontrolünün sağlanamaması, kalıcı öğrenmede eksiklikler yaşanması, çocukların sosyalleşememesi, Öğrenme sürecinde karşılaşılan aksaklıklar hemen çözülememesi...” başta gelmektedir. Bunların yanında kimi öğretmenler “öğrencilerin gözlerine bakıp ders anlatmamanın eğitimi sınırlandırmasını, sanal ortamda duyu organların hepsine hitap edilememesini, öğrenci davranışlarının kontrol edilememesini, okul ortamının sağlamamasını ve sık sık velilerin derse müdahale etmesini...”uzaktan eğitimin olumsuz özellikleri arasında saymıştır. Özellikle küçük yaş gurubun ekran karşısında dikkat süresinin çok kısa olması dikkat dağınıklığına da yol açmaktadır. Ayrıca öğrenciler fiziksel aktiviteleri yapamamakta ve beden gelişimi olumsuz etkilenmektedir.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**Uzaktan Eğitim, sizin sosyal rollerinizi nasıl etkilemiştir? Neden?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 11: Uzaktan Eğitim, sizin sosyal rollerinizi nasıl etkilemiştir? Neden? Yönetici Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	4	İş ve işlemler evde de devam ettiği için rol çatışması yaşıyoruz: okuldan çıkınca işler bitmiyor, planlama her zaman devam edebiliyor, her an öğretmen, veli ve milli eğitimle iletişim halinde olmanız gerekiyor.
	3	Sosyal rollerimde bir değişiklik yaratmadı
	2	Her anlamda işin içinde olduğumuzdan olumlu etkilemiştir
	1	İdare olarak yüz yüze eğitimde gerekli disiplin sağlanırken uzaktan eğitimde gerekli takip zorlaşmaktadır

Yönetici görüşlerine göre, okuldan çıkınca eğitimle ilgili iş ve işlemlerin bitmemesi evde rol çatışmasına sebep olmaktadır. Planlamaların devam etmesi bağlamında günün her saatinde öğretmen ve velilerle ve Milli Eğitim Müdürlüğü ile iletişim devam etmektedir. Ayrıca yönetici olarak yüz yüze eğitimde gerekli disiplin sağlanırken uzaktan eğitimde gerekli disiplin ve takip zorlaşmaktadır. Ancak yinede yöneticilerin çoğunda sosyal rollerde bir değişiklik oluşmadığı görüşü hâkimdir. Kimi yöneticiler ise her anlamda işin içinde olduğundan uzaktan eğitimin sosyal rollerini olumlu etkilediğini dile getirmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 12: Uzaktan Eğitim, sizin sosyal rollerinizi nasıl etkilemiştir? Neden? Öğretmen Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	5	Sadece okulda değil evde de her an ulaşılabilen ve bilgiyi aktaran öğretmen rolümüz oldu. 7/24 öğretmenlik yapıyoruz. Eğitimci rolümüzün anlamlılığı sağlanmaya başlandı. Sadece okulda değil evde de her an ulaşılabilen ve bilgiyi aktaran öğretmen rolümüz oldu
	5	Uzaktan eğitim sosyal rollerimi olumsuz etkiledi. Sadece okulda değil evde de öğretmen rolümüz oldu bu kimi zaman karışıklığa yol açıyor. Evdeyim ama evde değilim kafam sürekli dolu. Anne, eş, arkadaş, dost, komşu olarak rolleri daha geride bırakmak zorunda kaldım. Ev ortamında ders yapmak hem annelik hem eş rolünü olumsuz etkiliyor.
	4	Evde öğretmenlik yapmak çok zor eğitimin yeri okuldur, öğretmenlik okulda harika bir duygudur okulda her şey planlılık sürecinde işler evden öğretmenliğin her aşaması yapılamıyor.
	4	Uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimde olduğu gibi öğrenci ile etkileşim gerçekleşmiyor; sosyal olarak öğrencilerle iletişim geri planda kaldı çok fazla veli müdahalesi olduğundan öğretmen rollerinin bir bölümü veli kontrolünde gerçekleşmektedir.
	4	Evde öğretmenlik bazı olumsuz durumlara neden olmaktadır, ders aralarında ev işi yapmak öğretmenin de motivasyonunu düşürüyor.
	3	Bir ekrana bakarak anlatı yapmak, soru sormak, cevap beklemek, anlaşılacak için uğraşmak zorlayıcı olduğu için olağanüstü bir sabır gerektiği kanısındayım.
	3	Yönergelerin açık ve anlaşılır olması, gerekirse defalarca tekrarlanması gerekliliği uzaktan eğitimde zorlayıcı oluyor.
	3	Sosyal rolümde herhangi bir değişiklik olmadı.
	3	Rol karmaşası yaşadığımız oluyor. Günde 6 saat canlı ders vermek için hazırlık yapmak sosyal rollerimizi kısıtladı. Dikkatim canlı derslerde olduğu için evdeki konumum yok oldu, evde kendimi ev hanımı gibi özgür hissedemiyorum.
	3	Uzaktan eğitimde velilerle daha bir iletişimi halindeyiz, onların kaygıları var. Aynı zamanda bir öğretmen bir psikolog gibi destek veriyoruz
	2	Öğrenci ve velilerle iletişim sorunu yaşamaktayım, öğrenciler üzerindeki etkim azalmaktadır. Evde ders ortamlarının ayrı olmaması aynı anda ev ahalisi ile olunması aile içinde olumsuz durumlara yol açtı, ev ortamında ders yapmak verimi düşürerek öğretmenlik rolümüzü sarsmıştır.
	2	Sosyal roller açısından olumlu bir bakış açısı getirmiştir.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü öğretmenlik mesleğinin sadece okulda kalmayıp artık evlere kadar ve günün her saatinde devam ettiği görüşündedir. Öğretmen olarak anne, eş, arkadaş, dost, komşu olarak rolleri daha geride bırakmak zorunda kalınmıştır. Öğretmenler için, eğitimci rolünün önem kazandığı, her an ulaşılabilen ve bilgiyi aktaran, gerektiğinde bir psikolog gibi destek verebilen kişi olarak görülmeye başlandığı da diğer görüşler arasındadır. Ancak kimi evde gerçekleştirilen ders ortamlarının aile içinde olumsuz durumlara yol açtığı, öğretmen rolünün evde devam etmesinin kimi zaman karışıklığa yol açtığı ve evdeki rolleri olumsuz etkilediği de öğretmen görüşleri arasında yer almaktadır. Ayrıca ev ortamında ders yapmanın verimi düşürerek öğrenciler üzerindeki etkinin azalmasına yol açtığı ve bu durumun öğretmenlik rolünü sarstığı görüşü de yer almaktadır. Öğretmenliğin harika bir duygu olduğu, okulda her şeyin planlılık sürecinde işlediği, evden öğretmenliğin her aşaması yapılamadığı bu nedenle eğitimin yerinin okul olduğu görüşü de dikkat çeken bir diğer görüştür. Yönergelerin açık ve anlaşılır olması, gerekirse defalarca tekrarlanması gerekliliği uzaktan eğitimde zorlayıcı olmaktadır. Uzaktan eğitimde öğrenci ile etkileşim gerçekleşemediğinden öğretmen rollerinin bir bölümü veli kontrolünde gerçekleşmektedir.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “Uzaktan eğitim sürecinde dersleri uygulama ve oluşturma konusunda kendi yeterliklerinize ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 13: Uzaktan Eğitim Sürecinde Dersleri Uygulama ve Oluşturma Konusunda Kendi Yeterliklerinize İlişkin Yönetici Görüşler

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	2	Bilgisayar ve interneti kullanma becerisine sahip olduğum için kendimin yeterli olduğumu hissediyorum.
	2	Eğitim öğretime ulaşım konusunda çeşitlilik sağladığı için yeni yollar öğreniyoruz, dersleri oluşturma konusunda zamanla yeterlilik kazandık.
	2	Bilgisayar okuryazarlığı olmadığı için teknik bilgiler konusunda eksiklikler yaşanmıştır
	2	Derslerin oluşturulup uygulanması için daha fazla hizmet içi eğitim verilmeli
	1	EBA sisteminin iyi olduğunu düşünüyorum sorun yaşamadım
	1	Uzaktan eğitim sürecinde EBA'nın yanında zoom gibi değişik platformların kullanılması yeterlidir

Bazı yöneticiler “Bilgisayar ve interneti kullanma becerisine sahip olduğum için kendimin yeterli olduğumu hissediyorum, EBA sisteminin iyi olduğunu düşünüyorum sorun yaşamadım. Uzaktan eğitim sürecinde EBA'nın yanında zoom gibi değişik platformların kullanılması yeterlidir.” derken; bir kısım yöneticide “Bilgisayar okuryazarlığı olmadığı için teknik bilgiler konusunda eksiklikler olduğu, derslerin oluşturulup uygulanması için daha fazla hizmet içi eğitim verilmesi gerektiği görüşündedir. Eğitim öğretime ulaşım konusunda çeşitlilik sağladığı için yeni yollar öğrenildiği, dersleri oluşturma konusunda zamanla yeterlilik kazanıldığı da diğer yönetici görüşleri arasında yer almaktadır. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 14: Uzaktan Eğitim Sürecinde Dersleri Uygulama ve Oluşturma Konusunda Kendi Yeterliklerinize İlişkin Öğretmen Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	7	Programlarda ilk kez karşılaştığım butonların olması süreci zorlaştırdı, teknolojiyi kullanma konusunda eksikliklerim olduğunu, yeterince donanımlı olmadığını düşünüyorum
	6	Teknolojiyi canlı derslerde kullanmada çok yeterli olmadığımın araştırarak öğrenen öğrenmeye çalışan biri oldum, daha çok zaman harcıyoruz, dersleri oluşturma ve uygulama konusunda yeni bilgiler edinerek çocukların eğitimden geri kalmamalarının sağlıyoruz tecrübe ediniyoruz.
	5	Bir öğretmenin sürekli yenilikleri ve teknolojiyi takip etmesi gerektiğini düşündüğümün ve teknolojiyi iyi kullandığımdan zorluk yaşamadım
	3	Uygulama konusunda problem yaşamamakla beraber, ilgi çekici ve doğru içerikler hazırlamak konusunda yeterli olduğumu düşünmüyorum.
	3	Sınıfta işlediğim şekilde beden dili ve ses tonunu kullanarak bir ders ortamı oluşturmaya çalışıyorum ama yeterli bulmuyorum
	2	Derse hazırlık ve uygulama konusunda başlarda zorluklar yaşıyor ancak kullanımı ve programın özelliklerini öğrenince işlevsel hale geldi
	2	Dersleri oluşturma ve uygulama küçük öğrencilere uygulamak çok zor, öğretmenlere daha çok eğitimler verilme
	2	Hazırlıklar testler etkinlikler her türlü şey hazır olsa da ders sırasındaki kopukluklar, ekran paylaşımlarının sağlıklı olması aksaklık olarak derslere yansıyor
	2	Bir elimde telefon kamerası, bir elimde defter ve kalem anlatım yapıyorum. Karşımda çocuklar varmış gibi bir ekrana bakarak videolar hazırlıyorum. Ekranda yazı yama gibi teknik yeterlilikler ediniyorum
	2	Öğretmen becerilerini sınıftaki kadar rahat sergileyemiyor, öğrenciyi derse katmak sınıfta daha kolaydı, uzaktan eğitimde öğrenciyi motive etmek zordur
	2	Her gün ödev ve gönderdiğim videolarla dersleri destekliyorum, velilerle iletişim kurarak dönüt alıyorum, canlı dersle verimli ders işliyorum
	2	Her gün yeni şeyler öğreniyoruz, öğrenciler sisteme daha kolay uyum sağladı, çocukların sorumluluk anlayışı ve güveni artmıştır.

Uzaktan eğitimin başlaması ve dijital platformlarda ilk kez karşılaşılan çeşitli butonların olması birçok öğretmende “teknoloji konusunda öğretmenlerin eksikliklerinin olduğu” görüşünü uyandırmıştır. Öğretmenlerimiz; teknolojiyi öğrenme konusunda zaman harcadıkları, kullanım bakımından yeterli olsalar bile ilgi çekici ve doğru içerik hazırlamada eksik kaldıkları, ancak epey tecrübe edindikleri de belirtilmiştir. İlk zamanlarda kendileri gibi öğrencilerinde eğitimde teknolojiyi kullanma konusunda zorluk yaşadığını, sonradan öğrencilerinde bu konuda kazanımlar elde ettikleri belirtilmiştir. Tecrübe kazanımlarına rağmen yinede hizmet içi eksiklikler ihtiyaç hissedilmektedir. Dijital ortamda etkin ve verimli ders işleme gayretinin arttığı dile getirilmiştir. Tüm bu uğraşlarla uzaktan eğitimin her gün ödev gönderme, gönderilen ödevlerin videolarla desteklenmesi, velilerle iletişime geçip ödev kontrolleri, geri dönütler şeklinde işleyişin devam ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sisteme daha kolay uyum sağladıkları da öğretmen görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**Uzaktan eğitim kapsamında verilen derslerin etkin ve uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi sırasında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 15: Uzaktan Eğitim Kapsamında Verilen Derslerin Etkin ve Uygun Bir Şekilde Gerçekleştirilmesi Sırasında Karşılaşılan Sorunlar Yönetici Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	8	Teknolojik yetersizlikler, ağ bağlantıları kopukluğu
	6	Maddi Yetersizliklerden dolayı teknolojik donanım eksikliği, herkesin bilgisayar veya tablete sahip olmaması
	3	Ders disiplini ve sınıf yönetiminin ve öğrenci kontrolünün sağlanamaması
	1	Geri dönüt alma eksiklikleri
	1	Etkileşim sorunu, bire bir iletişim sorunu
	1	Materyal eksiklikleri

Uzaktan eğitimde yönetici görüşlerine gör en sık karşılaşılan sorunlar “teknolojik yetersizlikler, ağ bağlantılarında oluşan kopukluklar, maddi yetersizlikten kaynaklı teknolojik donanım eksikliği, herkesin bilgisayar veya tablete sahip olmaması ve materyal eksiklikler” gelmektedir. Bunların yanında “ders disiplini, sınıf yönetiminin, öğrenci kontrolünün sağlanamaması ve geri dönüt almada etkileşim sorununun yaşanması diğer görüşler arasındadır. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 16: Uzaktan Eğitim Kapsamında Verilen Derslerin Etkin ve Uygun Bir Şekilde Gerçekleştirilmesi Sırasında Karşılaşılan Sorunlar Öğretmen Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	17	Teknolojik yetersizlikler, erişim sorunları, internet bağlantılarının kopması
	10	EBA'nın kimi zaman yoğunluktan dolayı yetersiz kalarak derslerin başlatılmaması,
	9	Sesin ve paylaşılan etkinliklerin karşı tarafa gitmemesi
	9	Teknolojik donanım eksiklikleri; derse girecekleri tablet, telefon bilgisayarın olmaması.
	6	Kimi ailelerin ve öğrencilerin ilgisizliği nedeniyle bütün öğrencilerin aktif katılımı ve derse odaklanması ve motivesi sağlanmamaktadır.
	6	EBA süresi derslerin anlaşılması ve geri dönütlerin alınması için yeterli değildir.
	5	Çocuklar ekran karşısında çabuk sıkılıyor ve dikkatleri dağılıyor
	4	Öğretmen, öğrenci ve veliler olarak teknolojik süreci kullanmada yetersizlikler var
	4	Sınıf yönetimi okuldaki gibi sağlanamıyor, sınıf düzeni olmadığı için disiplin sorunu yaşanmaktadır
	3	Görsel işitsel materyallere öğrencilerin sanal ortamda dokunması incelemesi mümkün değildir. Çocuklarla uygulamalı ders yapmak, tahtaya yazmak çizmek olmadığından dersi işlemek zorlaştı.
	3	Öğrenci kameraları açılmadığından yeterli bildirim alamıyorum, öğrencilerin dersi anlayıp anlayamadığını yüzlerinden anlayamıyorum.
	2	Sınıflara ve yüz yüze eğitime göre materyaller daha soyut oluyor
	2	Ders saatlerinin parçalı olmasından odaklanma sorunu yaşanmaktadır.
	2	Kimi velilerin ders saatlerinde işte olmasından dolayı kimi öğrencilerin evde kontrolsüz olması
	2	Veli ve evdeki diğer çocuklar ve hayat akışından derslerde sessizliğin bozulması
2	Velilerin eğitime dâhil olması çocukların baskı ve veli gözetiminde ders işlemesi	
1	Öğrencilerin sorduğu sorulara okuldaki eğitim gibi uzun uzun cevap veremiyoruz, beden dilini çok iyi kullanamıyoruz	
1	Bir şey yapmak için sürekli program indirmek sorunda olmak	

Yöneticilerde olduğu gibi öğretmen görüşleri arasında da uzaktan eğitimde tüm taraflarda yoğunluk nedeni görülen erişim sorunları ve teknolojik donanımdaki yetersizlikler, öğrencilerin derse girecekleri tablet, telefon bilgisayarın olmaması, sürekli program yüklemesinin yapılması, EBA'daki sürenin ders işlemeye yetmemesi gibi teknik sorunlar başta gelmektedir. Bunların yanında kimi ailelerin ve öğrencilerin ilgisizliği ya da aşırı ilgiden velilerin ders düzenini ihlal etmesi, veli gözetiminde ders işlenmesi, çocukların ekran karşısında çabuk sıkılması ve dikkatlerinin dağılması çabuk sıkılıyor ve dikkatlerinin dağılıyor olması diğer sorunlar arasındadır. Velilerin ders saatlerinde işte olmasından dolayı bazı öğrencilerin evde kontrolsüz olması, evdeki hayat akışından öğrencilerin disipline edilememesi, sınıfta olduğu gibi derslerin uygulamalı işlenememesi, ders saatlerinin parçalı olmasından dolayı odaklanma sorunlarının yaşanması sık karşılaşılan sorunlar olarak öne çıkmaktadır.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “Uzaktan eğitim kapsamında verilen derslerin gerçekleştirilmesi sırasında karşılaştığınız sorunların çözümü için yaptığınız çalışmalar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 17: Uzaktan Eğitim Kapsamında Verilen Derslerin Gerçekleştirilmesi Sırasında Karşılaşılan Sorunların Çözümü İçin Yapılan Yönetici Çalışmaları

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	3	Ağ bağlantılarını güçlendirmek, internet bağlantısının şahsıma ait internet tarafından yapılması
	2	Öğretmen ve velilerle iletişim halinde olmak
	2	Ders tanımlamaları için yöneticilere EBA'nın yoğun olmadığı saatlerin ayarlanması
	2	Öğrencilerin motive olması için ilgi çekici içerikler hazırlamak, İnternette daha çok doküman indirmek
	2	Bilgisayardan iyi anlayan kişilerden yardım alma, bir bilene sormak
	2	EBA destek noktaları oluşturuldu ancak okul olarak yeterli bilgisayara sahip olmadığımız için sadece internet erişimi sağlayabiliyoruz

Yönetici görüşleri arasında “kişisel internet kullanımına dikkat edildiği, bağlantının kopmaması için daha çok EBA'nın yoğun olmadığı saatlerde ders tanımlamaların yapıldığı, öğretmen ve velilerle iletişim halinde olmaya çalışıldığı, teknoloji tecrübesi iyi olanlardan yardım almaları sorunların çözülmeye çalışıldığı” görülmektedir. Ancak diğer görüşlerden de okullarda EBA Destek Noktaları oluşturulmasına rağmen, okullarda düzenli çalışır bilgisayar sahip olunmadığı için çok iyi destek olunmadığı, daha çok internet sağlayıcılığı yapıldığı anlaşılmaktadır. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 18: Uzaktan Eğitim Kapsamında Verilen Derslerin Gerçekleştirilmesi Sırasında Karşılaşılan Sorunların Çözümü İçin Yapılan Öğretmen Çalışmaları

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	10	Farklı kaynaklardan ve platformlardan (zoomvb) dersleri işlemeye çalışıyorum, öğrencilere farklı uygulamalar yüklettim
	9	Canlı Derse katılamayanlar için whatsapp ve e-mailden guruplarından konu özetleri göndermek, ek çalışmalar, saly ve videolar hazırlamak ve göndermek
	7	Verilen eğitimin kalıcı ve anlaşılır olması için veli destekli materyal yapımını arttırıyorum, videolar hazırlıyorum
	7	Velileri tek tek arayarak ve daha çok iletişim kurarak yaşadıkları soruna göre çözüm bulmaya çalışıyorum, veli görüşmeleri ve bilgilendirmeleri yaptım
	3	Daha hızlı bir internet ağı ve daha donanımlı araç gereçler kullanmaya başladım
	3	Özellikle materyal eksiklikleri konusunda kendimi geliştirmeye çalışıyorum, teknolojik materyalleri kullanmayı öğrendim, sınıf içi etkinlikleri çevrimiçi etkinliklere dönüştürdüm
	3	Öğrencilerin velilerin ve diğer kardeşlerin olmadığı sessiz ortamda derse katılmaya teşvik ediyorum.
	3	Uzaktan eğitimdeki sanal sınıfta düzeni ve disiplini sağlamak için yeni sınıf kuralları geliştirdim
	3	Velilerin uyarılarak kameralara yakın yerde bulunmalarını sağlamak
	3	Hizmet içi eğitimlere katıldım
	2	Öncelikle öğretmenlere sonra veli ve öğrencilere bilgisayar ve eğitim bilişim sistemlerini kullanma konusunda bilgilendirici eğitimler verilmeli
	2	Ses yankılanmalarını azaltmak ve dikkati arttırmak için çocukların kulaklık takmasını sağlamak
	2	İnternet erişimi olmayan öğrenciler için EBA TV yi takip etmelerini sağladım
	2	Öğretmen paylaşımlarını yakından takip ediyorum
	1	Okul yönetimine karşılaştığım sorunları bildiriyorum
1	Bazen kameraları açıp çocuklarla görsel iletişim kurdum, kendi imkânlarımla grafik tablet olarak daha etkili ders işleye çalışıyorum	

Öğretmen görüşlerinden, “daha hızlı bir internet ağı ve daha donanımlı araç gereçler kullanarak farklı kaynaklardan ve platformlardan (zoomvb) dersleri işlemeye çalışıldığı, öğrencilere farklı uygulamalar yükletildiği, canlı derslere katılamayanlar için whatsapp ve e-mailden guruplarından konu

özetleri gönderildiği, ek çalışmalar, salyot ve videolar hazırlandığı” anlaşılmıştır. Bunların yanı sıra verilen eğitimin kalıcı ve anlaşılır olması için veli destekli materyal yapımlarına yönlendiği, velilerin tek tek aranarak iletişim sağlandığı böylece yaşanan sorunlara çözüm bulunduğuna görüşleri yer almaktadır. Özellikle teknolojik materyal eksikliklerinin giderilmesi için öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye çalıştığı, sınıf içi etkinliklerin çevrimiçi etkinliklere dönüştürüldüğü dikkat çeken görüşler arasındadır. Zaman içerisinde yeni eğitim süreci olan uzaktan eğitimde çevrim içi sınıflar için yeni yeni disiplin kuralları geliştirilmiştir. Bu görüşler arasında “öncelikle veli ve öğrencilere bilgisayar ve eğitim bilişim sistemlerini kullanma konusunda bilgilendirici eğitimler verilmeye çalışıldığı, öğrencilere daha çok veli ve kardeşlerin olmadığı odalarda derse katılmalarını teşvik edildiği, velilerin uyarılarak kameralara yakın yerde bulunmalarının istenildiği, İnternet erişimi olmayan öğrenciler için EBA TV’yi takip etmeleri konusunda yönlendirme yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**Uzaktan eğitim ve canlı derslerin güvenirliliğine ve gizliliğine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 19: Uzaktan Eğitim ve Canlı Derslerin Güvenirliliğine ve Gizliliğine İlişkin Yönetici Düşünceleri

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	3	MEB ortamında güvenli olduğunu düşünüyorum
	3	EBA dışı ortamlarda güvenirlilik konusunda endişeliyim, güvenli olduğunu düşünmüyorum
	2	Dersler güvenli ancak gizli değildir
	2	Katılımcılar özen gösterirse bir sıkıntı olacağını düşünmüyorum
	1	Tamamen vicdana kalmış bir durum
	1	Gizlilik ve güvenlik teknoloji ile değil kişilerle sağlanır

Yöneticilerin bir kısmı uzaktan eğitim sürecinde derslerin MEB ortamında güvenli olduğunu düşünürken bir kısmı EBA dışı ortamlarda güvenirlilik konusunda endişeli olduğunu dile getirmiştir. Bir kısım yönetici ise derslerin güvenli olduğu ancak gizli olmadığı kanısındadır. Katılımcıların bu konuda özen göstermesinin gizliliği ve güvenirliliği sağlayacağı kanısı da yer almaktadır. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 20: Uzaktan Eğitim ve Canlı Derslerin Güvenirliliğine ve Gizliliğine İlişkin Öğretmen Düşünceleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	12	MEB ortamında güvenli olduğunu düşünüyorum
	5	EBA dışı ortamlarda güvenirlilik konusunda endişeliyim, güvenli olduğunu düşünmüyorum.
	5	Sınıf mahremiyeti konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır Ev ortamı olduğundan çok fazla gizli olduğunu düşünmüyorum, dersler güvenli ancak gizli değildir.
	4	Velilerin de kaydettiğini düşünüyorum nedenle güvenli değil, öğretmene ve öğrenciye o güveni vermemiştir.
	3	Kayıt altına alındığını düşünüyorum o nedenle derslerde kullanılan her kelimeye dikkat etmek, yanlış anlaşılacak için aşırı özen göstermek gerekiyor bu da biraz sıkıyor.
	3	Şu ana kadar sorun yaşamadım.
	1	Katılımcılar özen gösterirse bir sıkıntı olacağını düşünmüyorum.
	1	Tamamen vicdana kalmış bir durum.
	1	Gizlilik ve güvenlik teknoloji ile değil kişilerle sağlanır.
	1	Güvenirliliğe ve gizliliğe inanmıyorum, kullandığımız platformlar öğrenci, veli açısından farklı niyetlerle kullanılmaya açık. Sosyal medyada yer alan videolarla bunu ispatlamaktadır.
	1	Öğrenci güvenliği ile ilgili sıkıntılar yaşanmaktadır.
	1	Fikrim yok.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü de uzaktan eğitim sürecinde derslerin MEB ortamında güvenli olduğunu düşünürken bir kısmı EBA dışı ortamlarda güvenirlilik konusunda endişeli olduğunu

görüşündedir. Bunun yanında sınıf mahremiyeti konusunda sıkıntılar yaşandığını dile getirmiştir. Bu duruma derslerin ev ortamında dinmesi, velilerin dersleri izinsiz kaydetme şüphesinin yol açtığı da belirtilmiştir. Kimi öğretmenler Güvenilirliğe ve gizliliğe inanmadığını, kullanılan platformların öğrenci, veli açısından farklı niyetlerle kullanılmaya açık olduğunu da belirtmiştir. Kimi görüşlere göre de kayıt altına alınma endişesiyle derslerde kullanılan her kelimenin yanlış anlaşılmaya yol açmamasına aşırı özen gösterilmesi güvenin azalmasına yol açmış ve öğretmenin motivasyonunu düşürmüştür. Ancak kimi öğretmenler de katılımcıların özen göstermesi durumunda gizlilik ve güvenilirlik konusunda sıkıntı yaşanmayacağını belirtmiştir.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “ **Uzaktan eğitimin öğrenci ve okul başarısına etkisine ilişkin görüşleriniz nelerdir?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 21: Uzaktan Eğitimin Öğrenci ve Okul Başarısına Etkisine İlişkin Yönetici Düşünceler

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	2	Yüz yüze eğitim gibi bir başarıdan söz edilemez
	2	Eğitimin yüz yüze yapılmadığı dönemde çocukların eğitimden tamamen kopmamasını sağlar
	1	Öğrencilerin okuldan uzak kalan zamanlarını boşa kullanmamaları açısından başarıyı olumlu etkiler böylelikle okul başarısını da artırır,
	1	Uzaktan eğitim tek başına yeterli değildir ancak uzun vadede destekleyici katkı sağlar.
	1	Öğretmenlerin eğitimden kopmamasını sağlar
	1	Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre dezavantajları varmış gibi gözükse de birçok üstünlüğü de bulunuyor.
	1	Maddi, alt yapı ve teknik yetersizlikler çözümlenip tüm öğrenciler için erişim sağlanırsa daha faydalı olur
	1	Eğitimin kötüsü olmaz ama yeterli olmadığını düşünüyorum
	1	Yüz yüze eğitimin telafisi sadece belli ölçülerde yapılabilir
	1	Başarıya katkısı yeni yapılan bir binanın sıvası gibi tamamlayıcı olur
1	Hiçbir katkısının olmadığını düşünüyorum	

Kimi yönetici görüşlerine göre uzaktan eğitimde yüz yüze eğitim gibi bir başarıdan söz edilemese de kimlerine göre eğitimin yüz yüze yapılmadığı dönemde uzaktan eğitim, çocukların eğitimden tamamen kopmamasını sağlaması başarıyı olumlu desteklemektedir. Ancak uzaktan eğitim başarı için tek başına yeterli olmadığı ancak uzun vadede destekleyici katkı sağladığı diğer görüşler arasında yer almaktadır. Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre dezavantajları varmış gibi gözükse de alt yapı ve teknik yetersizlikler çözümlenirse eğitimin devamlılığını sağlaması açısından çok büyük önem taşıdığı görüşleri de dikkat çekmektedir. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 22: Uzaktan Eğitimin Öğrenci ve Okul Başarısına Etkisine İlişkin Öğretmen Düşünceleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	7	Birebir eğitim ve ders takibi sağlanamadığından Sınıflardaki başarıyı yakalayabileceğine inanmıyorum, katılım az, ders saati ve etkinlikler az başarı düşecektir.
	6	Öğrenciler okuldan uzak olsalar bile öğretmenlerden ve derslerinden uzak kalmıyorlar, çocuğun okulla bağını sağlıyor, başarıyı arttırdığını düşünüyorum.
	6	Yüz yüze eğitimin olmadığı durumlarda bir alternatif olarak kullanılabilir ancak tek başına yeterli değildir.
	5	Başarıda düşüş olabilir ancak hiç iletişim kurulmamasından iyidir uzaktan eğitimin başarı sonucunu okullar açılıp okula gidince göreceğiz
	5	Çocuklarda %100 katılım olmadığı için tam başarı sağlanamıyor, geri dönüt almak ve değerlendirme yapmak güçtür.
	4	Başarıyı arttırmaya da Öğrenciler okul ortamından kopmuyor ve geriye gitmiyor, katılan öğrenciler başarılı olur
	4	Kimlerin anladığını anlamak güç, başarıyı ne kadar etkiler bilmiyorum
	3	Zorlu eğitim sürecinde müfredatın zamanında tamamlanabilmesi açısından olumlu ve faydalı bir çalışmadır.
	3	Çocukların okuldaki ciddiyeti olmadığı için ve sınıf kontrolü sağlanamadığından başarıyı olumsuz etkilediğini düşünüyorum
	2	Fiziksel duyuşsal alanlarda başarısızlık getireceğine inanıyorum, öğrenciler sosyalleşemiyor.
	2	Öğrenci okuldaki sınıf ortamında istediği her an öğretmenine anlamadığını sorabiliyordu sanal ortamda ve ev ortamında rahatça soramıyor bu da öğrenmeyi ve başarıyı olumsuz etkiler.

Uzaktan eğitimin öğrenci ve okul başarısına etkisine ilişkin öğretmenler görüşleri de farklılık göstermektedir. Eğitimin yüz yüze yapılmadığı dönemde öğretmenlerin ve çocukların eğitimden tamamen kopmamasını sağlaması başarıyı destekleyen unsur olarak değerlendirilmiştir. Sınıf kontrolünün sağlanamaması, süre açısından yetersiz kalması, fiziksel ve duyuşsal alanda yetersizlik yaşanması, geri dönütlerin sağlıklı yapılamaması gibi nedenlerle başarısızlık getireceği görüşleri de kimi öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Ancak ne olursa olsun eğitimde boşluk oluşmaması adına başarıyı arttırmaya da başarısızlığa yol açmayacağı öğrenmeyi ve başarıyı destekleyeceği görüşleri ağır basmaktadır.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**Uzaktan eğitim sisteminin gelişimine katkıda bulunmak için önerileriniz nelerdir?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 23: Uzaktan Eğitim Sisteminin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Yönetici Önerileri

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	4	Ders saatleri ve teneffüs saatleri daha da iyileştirilebilir
	4	Sistemin alt yapısının iyileştirilmesi gerekiyor
	3	EBA ya erişimin ücretsiz olması gerekiyor
	2	Sadece canlı ders olarak değil içerik zenginleştirme, kaliteli videolu anlatımların arşivleri, çeşitli ders ve egzersiz sitelerinin entegrasyonu yapılabilir.
	2	Yöneticiler tarafından her gün ve her ders için yapılan ders tanımlamaları haftalık yapılabilir veya öğretmenler tarafından yapılabilir.
	1	Bütün öğretmenler uzaktan eğitime özveriyle destek olmalı

Görüşmeye katılan yöneticilerin büyük bir çoğunluğu uzaktan eğitim sisteminin alt yapısının iyileştirilmesi, içeriklerinin zenginleştirilmesi ve tüm öğrencilere erişim sağlanarak eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması görüşündedir. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 24: Uzaktan Eğitim Sisteminin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Öğretmen Önerileri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	14	Tablet ve bilgisayarı olmayan öğrenciler tespit edilip eksiklik giderilmeliydi; Tüm öğrencilerin uzaktan eğitime katılması sağlanmalı, eşit koşullar sağlanmalı
	8	EBA güçlendirilmeli, yoğunluk olunca çökmemeli
	5	Veli desteği alınarak, velileri bilgilendirerek bu süreç daha kolay atlatılabilir, velilerin bilinçlendirilmesi sağlanmalı, velilerin uzaktan eğitim sistemine katılımı zorunlu olmalıdır.
	4	Teknik olarak çocukların eğitim platformlarına daha kolay kullanabilmesi gerekiyor için içeriklere kolay ulaşılabilir
	4	Daha güvenilir platformlar oluşturulmalı ve Güvenlik sorunları çözümlenmeli Kameraların açılacağı güvenli ortamlar oluşturulmalı öğrencileri derse katmak için zoomdaki mesajlaşma gibi farklı uygulamalar getirilmeli
	3	Program içeriklerinde ders kitaplarının pdfsine kolay ulaşılmalı, konu anlatımı ve soru çözümlerine örnek videolara kolay ulaşılabilir
	3	Haftalık ders saatleri artırılmalı, ders süreleri uzatılmalı
	3	Operatörlerin sağladığı 8gb canlı dersler için de kullanılabilir
	3	Sadece EBA üzerinden ders verilmemeli, profesyonel hazırlanmış kaynaklar kullanılmalı eğitim imkânları ve internet hızı artırılmalı
	3	Öğretmenlerin interaktif eğitim materyali hazırlama konusunda geliştirilmeli, daha fazla akademik videolar olmalı
	3	EBATV için daha fazla teşvik ve motive olmalılar,
	2	Öğrenciler için daha çok eğitici videolar eklenmeli, canlı dersleri kaçıralar için yeniden izlenebilir veya içinde konu anlatımlı videolar izlenebilir
	1	Bilgisayar programlarıyla simülasyon sınıflar oluşturulabilir, gerçek sınıf ortamı oluşturulabilir, hatta ilkökul düzeyinde konuları en basitten karmaşığa doğru leveller şeklinde ilerleyebiliriz.

Yönetici görüşlerinde olduğu gibi öğretmenlerin büyük bir bölümü de uzaktan eğitim sisteminin alt yapısının güçlendirilmesi ve eğitim imkânlarının iyileştirilmesi, içeriklerinin zenginleştirilmesi ve tüm öğrencilere erişim sağlanarak eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması görüşündedir. Bunun yanında öğretmen görüşleri arasında “daha güvenilir platformlar oluşturulması, haftalık ders saatlerinin artırılması, ders sürelerini uzatılması, EBA’nın yanında profesyonel hazırlanmış kaynakların kullanılması, öğretmenlerin interaktif eğitim materyali hazırlama konusunda geliştirilmesi” dikkati çeken görüşler arasındadır. Erişimi kolay olan EBA TV için daha fazla teşvik olması, öğrenciler için daha çok eğitici videoların eklenmesi, canlı dersleri kaçıralar için yeniden izlenebilir olması da öğretmen görüşleri arasında yer almaktadır. Dikkati çeken bir diğer görüş ise bilgisayar programlarıyla simülasyon sınıflar oluşturulabilmesi ve konuların basitten karmaşığa doğru leveller şeklinde ilerleyebilmesinin sağlanabilmesi gelmektedir.

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**Uzaktan eğitimi neye benzetmektesiniz? Neden?**” sorusu yöneltilmiş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır. Görüşmeye katılan yöneticiler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 25: Uzaktan Eğitimi Neye Benzetmektesiniz? Neden? Yönetici Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici	2	Hiçbir fikrim yok.
	1	Acil çıkış kapısına benzetiyorum.
	1	Üç boyutlu gözlüklere benzetiyorum
	1	Uzaktan eğitim tohumdan yeni baş vermiş bir bitki gibi, yavaş yavaş büyüyecek ve meyve verecek; şartlar bunu gerektiriyor.
	1	Uzaktan eğitimi bir binanın yapılışı sırasındaki badana sıva çalışmalarına benzetebilirim, kolon - kiriş- duvar çalışmaları ancak yüz yüze eğitimle yapılabilir.
	1	Geleceğin çalışma sistemine benzetiyorum. Teknolojik bulduğum için.
	1	Öğretmen açısından kısıtlanmış hissettiğim için kolsuz bir öğretmene benzettim

Kimi yöneticiler uzaktan eğitimi “acil çıkış kapısına”, “üç boyutlu gözlüklere”, “tohumdan yeni baş vermiş yavaş yavaş büyüyecek ve meyve verecek bir bitkiye”, benzetmiş ancak benzetme nedenini açıklamamıştır. Bir yönetici, öğretmen açısından kısıtlanmış gibi hissettiği için uzaktan eğitimi “kolsuz bir öğretmene”; bir yönetici kolon - kiriş- duvar çalışmaları ancak yüz yüze eğitimle yapılabileceğinden uzaktan eğitimi “bir binanın yapılışı sırasındaki badana sıva çalışmalarına”, “bir yönetici de teknolojik bulduğu için uzaktan eğitimi “geleceğin çalışma sistemine” benzetmiştir. İki yönetici hiçbir fikirleri olmadığı için uzaktan eğitimi hiçbir şeye benzetememiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya aşağıdaki şekilde cevaplar vermiştir:

Tablo 26: Uzaktan Eğitimi Neye Benzetmektesiniz? Neden? Öğretmen Görüşleri

Katılımcı	f	Açıklama
Öğretmen	3	Ne kadar yapabilirsek kar, şu anki şartlarda en iyi sistemdir
	3	Eğitimin uzaktan olmayacağına inandığım için bir şeye benzetemiyorum
	2	Eğitimin teknolojiye yansımaları, imkânları zorlamak ve teknolojiyle öğrenmek olduğundan.
	2	Zorunluluktan ortaya çıkan ve alternatif olarak yapılmaya çalışılan erişiminde problemler olan bir eğitim biçimi: nedeni pandemi
	1	Yüz yüze eğitim + veli + öğrenci+ uzaktan eğitim+ ebatv bir bütünün parçaları olarak görüyorum.
	1	Sosyal iletişim ve sosyal öğrenme
	1	TV den canlı ders işleme
	1	Körebe,
	1	Her kolunda ayrı bir iş yapmaya çalışan ahtapota benzetiyorum.
	1	Uzaktan eğitim çocuklar için: çizgi film izlemek gibidir bence.
	1	Görüntülü konuşmaya benziyor, ruh yok çünkü.
	1	Ucu görünmeyen tünel, bakalım tünelin sonunda ne çıkacak
	1	Robot öğrenci ve öğretmenlere
	1	Havaya resim çizmek” gibidir: ne çizdiğini bilmeden çiziyorsun sonuçta resim yok.
	1	Sevdiklere duyulan ÖZLEM e benzetiyorum: Gözlerinin içine baktığın, saçlarını okşadığın her gün birlikte yeni deneyimler yaşadığın öğrencilerinle camın arkasından iletişim kurmaya çalışmak zor
	1	Danışma merkezine benzetiyorum. Çünkü çok detaylı bilgiler alamıyorsunuz. Ama yine de böyle bir eğitim olması çok güzel. Kendinizi yalnız hissetmiyorsunuz.
	1	Öğretmenlerden öğrenciye uzanan sanal bir köprüye benzetiyorum. Çünkü okullar olmasa da aradaki bağı sağlıyor.
	1	Pandemi döneminde çocukların okul öğretmen ve derslerden kopmamasını sağlayan bir bağa benzetiyorum
	1	Tamamlayıcı ve destekleyici bir eğitim modeline benzetiyorum.
	1	“Uzaktan” adı üzerinde dokunmadan, mesafeli, hissetmeden eğitim.

Öğretmenler uzaktan eğitimi farklı kavram ve nesnelere benzetmişlerdir. Öğretmenlerin bir bölümü nedenini açıklamadan uzaktan eğitimi “Sosyal iletişim ve sosyal öğrenmeye, TV den canlı ders işleme, körebeye, her kolunda ayrı bir iş yapmaya çalışan ahtapota, çizgi film izlemeye, ucu görünmeyen tünel, robot öğrenci ve öğretmenlere, tamamlayıcı ve destekleyici bir eğitim modeline benzetmiştir. Kimi öğretmen de sebebini açıklayarak uzaktan eğitimi neye benzettiklerini şu şekilde açıklamıştır: “Eğitimin teknolojiye yansımaları, imkânları zorlamak ve teknolojiyle öğrenmek olduğundan”; “zorunluluktan ortaya çıkan ve alternatif olarak yapılmaya çalışılan erişiminde problemler olan bir eğitim biçimi: nedeni pandemi”; “Yüz yüze eğitim + veli + öğrenci+ uzaktan eğitim+ EBATV bir bütünün parçaları olarak görüyorum”; “Sevdiklere duyulan ÖZLEM e benzetiyorum: Gözlerinin içine baktığın, saçlarını okşadığın her gün birlikte yeni deneyimler yaşadığın öğrencilerinle camın arkasından iletişim kurmaya çalışmak zor”; “Öğretmenlerden öğrenciye uzanan sanal bir köprüye benzetiyorum. Çünkü okullar olmasa da aradaki bağı sağlıyor”; “Pandemi döneminde çocukların okul öğretmen ve derslerden kopmamasını sağlayan bir bağa benzetiyorum”; “Havaya resim çizmek” gibidir: ne çizdiğini bilmeden çiziyorsun sonuçta resim yok” ...

Görüşmeye katılan yönetici ve öğretmenlere “**Uzaktan Eğitim Konusunda Eklemek İstedikleri Önerileri**” sorulmuş ve aşağıda yer alan cevaplar alınmıştır.

Tablo 27: Uzaktan Eğitim Konusunda Eklenen Yönetici ve Öğretmen Önerileri

Katılımcı	f	Açıklama
Yönetici ve Öğretmen	6	Dezavantajlı öğrencilere ulaşılsın fırsat eşitliği sağlansın, tüm öğrencilere EBA erişiminin sağlanması
	3	EBA ve canlı ders erişiminin ücretsiz olması operatörlerin verdiği 8gb canlı derslerde kullanılmıyor
	2	Öğretmenlere canlı derslerde kullanacakları programlar konusunda çevrimiçi hizmet içi eğitimlerin yaygınlaştırılması hatta zorunlu hale getirilmesi
	1	Ders saatleri arttırılsın
	1	EBA TV daha fazla etkinliklerle dolu olsun
	1	Daha güvenli hale getirilmesi ve uzaktan eğitimin güvenlik sistemimiz kapalıyken değil açıkken kullanılabilmesi
	1	Sadece canlı dersler olarak değil kazanımların video arşivi yapılması konusunda içerikler zenginleştirilebilir
	1	Çalışma samimi, umarım daha da iyi olacak

Genel olarak yönetici ve öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan en büyük sorunun maddi yetersizlikler nedeniyle ortaya çıkan eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanamaması sorunu gelmektedir. Yine yönetici ve öğretmenlerin dijital platformlar konusunda daha fazla yetiştirilmesi gerektiği ve çevrim içi eğitimlerin artırılması gerektiği de görüşlerle sık sık vurgulanmıştır. Öğretmenlerin görüşlerine bakılarak genel olarak uzaktan eğitimin öğretmenleri derinden etkilediği kanısına varılmıştır. Öğretmenler okuldan ve öğrencilerden uzak kalmanın boşluğunu uzaktan eğitimle tamamlamaya çalışmıştır. Teknolojinin en hızlı şekilde yenilediği ve güncellendiği günümüzde öğretmenlerin de eğitim olarak teknolojinin gerisinde kalmaması ve kendini çağın ihtiyaçlarına göre yetiştirmesi gerekmektedir. Nitekim öğretmenler ve yöneticiler ek öneriler bölümünde bile en çok eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve eğitimlerin ve dijital etkinliklerin artırılması yönünde görüşler dile getirmişlerdir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen ve öğrencilerin birbirlerinden fiziksel olarak ayrı mekânlarda teknolojik bağ ile iletişim kurduğu uzaktan eğitim, çoğunlukla geleneksel yüz yüze eğitimle desteklenir. “Öğrenciler, öğretim süreçlerinin merkezinde yer almakta; öğretmen ise öğretimi ayarlayan, destekleyen veya kolaylaştıran roller üstlenmektedir (Yurdakul, 2005: 253). Uzaktan eğitim, öğrenen merkezli bir yapıya sahip olduğu için süreç öğretimin bireyselleştirilmesini zorunlu kılar. Öğrenmeyi ön planda tutan uzaktan eğitim modelinde öğretimin bireyselleştirilmesi, öğrencilerin özelliklerine ve sahip olduğu şartlara göre öğrenme-öğretme süreçlerinin hazırlanmasını gerektirir. Bu çalışmada EBA üzerinden gerçekleştirilen eğitim sisteminin yeni boyutu “Uzaktan Eğitim Süreci” yönetici ve öğretmen görüşleriyle değerlendirilmiştir. Uzaktan eğitimin etkili ve verimli olabilmesi için öğrenci ve öğretmeni eğitim sürecinde aksaklıklara meydan vermeden birleştirmesi ve süreçten uzaklaştırmaması gerekmektedir. Araştırmadan elde edilen verilerle “Uzaktan Eğitim Sistemi”nin olumlu yönlerinin artırılması, varsa eksik yönlerinin giderilmesi, karşılaşılan problemlerin çözülmesi, öğrenci ve sistemin başarısının artırılması amaçlanmıştır.

Katılımcıların uzaktan eğitime dair görüşleri fenomenoloji yaklaşımı ile alındığı bu araştırma nitel tekniklerine uygun bir şekilde 8 yönetici, 32 öğretmen olmak üzere 40 katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Görüşme sırasında yöneltilen açık uçlu soruları katılımcıların yazılı olarak doldurulması istenen araştırmaya daha çok görevi öğretmen olan ve kadın katılımcıların iştirak ettiği; katılımcıların büyük çoğunluğunun lisans mezunu sınıf öğretmenlerinden oluştuğu sayıca az bir kısmının branş öğretmeni olduğu görülmüştür. Katılımcıların uzaktan eğitime ve canlı derslere daha çok internet erişimi olan akıllı telefonlar, bilgisayar ve tablet üzerinden katıldığı görülmüştür. Bunun yanında katılımcıların uzaktan eğitime günde bir saatten yedi saate kadar değişen saat aralıklarıyla katıldıkları tespit edilmiştir. Uzaktan eğitim sürecine öğretmenlerin yöneticilerden daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu uzaktan eğitim sürecini “zor zamanlarda ve imkânı olan öğrencilere eğitim verme noktasında yeni imkânlar sağlayan teknolojik bir gelişme” olarak değerlendirmiştir. Ancak uzaktan eğitim sürecinin alt yapı ve donanım olarak geliştirilmesinin uzaktan eğitimi daha verimli hale getireceği görüşleri ağır basmaktadır. Uzaktan eğitimin amacına ulaşabilmesi için hem yönetici hem de öğretmenler için dijital okuryazarlığın artırılması, öğrencilerin de medya okuryazarlığı konusunda ve dijital platformların kullanımı konusunda bilgilendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Dijital oyun bağımlılığının oluşmaması için ve öğrencilerin sanal ortamın olumsuz etkilerinden daha az etkilenmeleri için velilerin mutlaka bilgilendirilmesi gerektiği de dikkat çeken görüşlerden olmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde başarının sağlanabilmesi için işleyişin düzenli ve planlı çalışmayı gerektirdiği belirtilmiştir. Sanal platformlar üzerinden yürütülen uzaktan eğitimde öğrencilerin kontrolünün sağlanmasının, sınıf düzeni oluşturulmasının ve disiplinin sağlanmasının yüz yüze eğitimden daha zor olduğu tespit edilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinin öğrencinin eğitimden kopmasını engelleyen ve eğitimde devamlılığı sağlayan olumlu yönleri olduğu gibi ve olumsuz yönleri olduğu da belirtilmiştir. Yönetici ve öğretmenlerin görüşleri ile uzaktan eğitim sürecinin eğitimde veli iletişimini artırdığı görüşü tespit edilmiştir.

Bu çalışmada yönetici ve öğretmen görüşüne göre uzaktan eğitim sürecinde eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanamaması başta gelen sorunlar arasındadır. Maddi yetersizlikler nedeniyle gerekli donanım ve ağ erişimine sahip olamayan öğrencilerin bu sürece dâhil olamaması ve sistemin başlarda gerekli altyapıya sahip olmaması gibi sorunlar bu görüşlerin başında gelmektedir. Öğretmenin sorumluluk alanının genişlediği uzaktan eğitim sürecinde teknolojik yetersizlikler, ağ bağlantıları kopukluğu, donanım ve dijital materyal eksikliği, herkesin bilgisayar veya tablete sahip olmaması gibi sorunlar eğitimde bütün öğrencilere ulaşılmasını engellemiştir. Katılımcıları büyük çoğunluğu tarafından eğitimde fırsat eşitliği sağlanması için bütün öğrencilere EBA erişiminin sağlanması gerektiği görüşü dile getirilmiştir. Ayrıca evdeki öğrencilerin daha fazla tablet, telefon bilgisayar kullanma eğilimi ve buna bağlı olarak zorlaşmakta; ekran bağımlılığına yol açmaktadır. Ayrıca uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimde olduğu gibi öğrenci ile etkileşim gerçekleşmiyor; sosyal olarak öğrencilerle iletişim geri planda kalması çok fazla veli müdahalesinin önünü açmıştır. Bu durumda öğretmen rollerinin bir bölümü veli kontrolünde gerçekleşmektedir.

EBA platformu ilk önce bölgeler olarak sınıf saatler göre farklı zaman dilimlerinde canlı derslerin oluşturulmasını sağladı, günde aralıklı olarak 4 ders saatine yer verilirken daha sonra ZOOM gibi dijital platformlara eklenerek ders saatleri 6'ya kadar yükseltildi. Son zamanlarda EBA platformunu kullanma açısından farklı okul kademeleri için günler sabah öğlen ve akşama saat dilimleri olarak ayarlanmıştır. Uzaktan eğitimde canlı derslerin yanı sıra EBA TV'nin daha fazla ve daha kolay takip edildiği de belirtilen görüşler arasındadır. Çalışmada alınan görüşler değerlendirildiğinde süreç içinde öğretmenlere yönelik çevrimiçi hizmet içi eğitim çalışmalarının başladığı ancak bunların yeterli olmadığı ve tüm eğitimcilerin dijital platformları kullanma ve sanal ortamlarda eğitim yönetimini sağlama konusunda daha fazla hizmet içi eğitimlere alınması gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcıların büyük bir bölümü dijital platformlardan yürütülen uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin tehlikeli dijital oyunlardan ve dijital medya bağımlılığında korunması için veli bilgilendirilmesinin yapılması gerektiği görüşündedir. Öğretmenlerin katıldıkları çevrimiçi kurslar ve faaliyetlerle kendilerini geliştirdikleri, uzaktan eğitim sürecinin öğretmenlerin rollerinde olumlu yönde bir değişikliğe yol açtığı ve salgın sürecinde öğrencilerin eğitimden kopmaması için en iyi uygulamanın uzaktan eğitim olduğu görüşleri ortaya çıkmıştır.

Uzaktan eğitim sürecinin özellikle teknolojik materyal eksikliklerinin giderilmesi için öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye çalıştığı, sınıf içi etkinliklerin çevrimiçi etkinliklere dönüştürüldüğü bir süreç olduğu dikkat çeken görüşler arasındadır. Başarı için veli işbirliğinin önemi ortaya çıkmıştır. Katılımcıların görüşleri göz önünde bulundurularak uzaktan eğitim sisteminde gerekli altyapının oluşturulması ve fırsat eşitliğinin sağlanmasıyla eğitim sürecinin okul ve öğrenci başarısını arttıracığı, eğitim gereksinimini karşılayacağı kanısına varılmıştır. İnsanlarla birebir etkileşimin bir alternatifi olarak ortaya çıkan uzaktan eğitim modeli sınırlayıcı yönleri olsa da gelecek zamanlarda kaçınılmaz gibi görünüyor.

KAYNAKÇA

Akpınar, Y. (2005). *Bilgisayar Destekli Eğitimde Uygulamalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

